GÁRDONYI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: Gartainé Mérőfi Ilona

Gárdonyi Óvodai Köznevelési Intézményi Társulás

Gárdonyi Óvoda Székhelyintézmény

Gárdonyi Óvoda Dinnyési Tagóvodája

Gárdonyi Óvoda Gárdonyi Tagóvoda

Gárdonyi Óvoda Verebi Tagóvoda

Gárdonyi Óvoda Zichyújfalui Napraforgó Tagóvoda

Hatályos: 2013. szeptember 1.

Felülvizsgálat alapján módosított és hatályos: 2018. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS

1. A tagóvodák bemutatása, sajátosságai
2. Az óvoda adatai
3. Személyi feltételek
4. A megelőző helyi nevelési programok

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek
2. Tárgyi feltételek
3. Az óvodai élet megszervezése
4. Az óvoda kapcsolatai

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Játék
2. Verselés, mesélés
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
5. Mozgás
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Munka jellegű tevékenységek
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás
9. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok, néphagyományok
10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

VII. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

IX. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

X. FELHASZNÁLT IRODALOM

XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

I. BEVEZETÉS

A program módosításának alapja a Kormány 255/2009.(XI. 20.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelet módosításáról.
363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A saját készítésű pedagógiai program országos alapprogramra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, a helyi sajátosságok, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekeinek figyelembevételével megfogalmaz.
A Pedagógiai Program készítésekor figyelembe vett dokumentumok:

Óvodai nevelés országos alapprogramja,
Fenntartói Társulás óvodáinak előző Helyi Nevelési Programja,
Alapító Okirat,
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve,
Kompetencia alapú nevelési programcsomag,
Integrált Pedagógiai Rendszer, továbbá, figyelembe vettük a szakmai helyzetelemzésünket, partneri elvárásokat és a szakmai – pedagógiai hagyományainkat.

Gárdony Város, Vereb és Zichyújfalu Községek között, kötelező óvodai nevelési feladatok teljes körű megvalósítása érdekében, az érintett települések önkormányzatai között 2007. augusztus 23-án létrejött megállapodás alapján az óvodai intézmények közös fenntartásban működnek (Gárdonyi Óvoda Közoktatási Intézményi Társulás).

Az Alapító Okiratban foglaltak alapján az intézmény alaptevékenységébe tartozik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtése, hátránykompenzálása, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása. Két tagóvodánkban (Zichyújfalu, Vereb) magas a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya.

2009/2010 nevelési évben négy óvodánk (Agárd 2, Gárdony 2, Vereb 1, Zichyújfalu 2),
7 csoportjában bevezetésre került a „Kompetencia alapú nevelési programcsomag” a TÁMOP 3.1.4-08/2 pályázat keretében.

1. Székhely és tagóvodák sajátosságainak bemutatása

Gárdonyi Óvoda Székhely

Az első óvoda Agárdon, a budapesti Vasért Vállalat nyári óvodájaként 1961-ben jött létre az Ősz utcában, majd a község megvásárolta, és 1963-tól egy csoporttal működtette.
1970-ben 3 csoportossá bővítették, korszerűsítették.
2007 augusztusában az óvoda bezárásra került.

A **Székhely** óvoda 1982-ben került átadásra. A napfényes, jól felszerelt hat csoportszoba, a hozzá tartozó mosdók, öltözők, két tágas aula, kiszolgáló helyiségek, tágas udvar igazán korszerűnek számított.
2007 szeptemberéig 5 csoporttal működött, a hatodik csoportszoba tornaszobaként funkcionált. 2007 szeptemberében a hatodik csoportot is beindítottuk.
2008-ban Európa Uniós pályázat révén megtörtént óvodánk komplex akadálymentesítése, ami lehetővé teszi mozgáskorlátozott gyermekek fogadását.
Gárdony Város 2009 nyarán, közel 100 m^2-es tornateremmel bővítette óvodánkat, mely hozzájárult, hogy gyermekeink megfelelő térben, zavartalanul végezzék a nagymozgásos tevékenységeket, valamint nagyobb ünnepségek szervezésére is lehetőséget adott.
Saját főzőkonyhával rendelkezünk, mely biztosítja a gyermekek életkorának megfelelő egészséges táplálkozást.
Az épületet 2015-ben energetikailag korszerűsítették, megtörtént a nyílászárók cseréje, a külső hőszigetelés és tetőcsere.
A városba való folyamatos betelepedési kedv, emelkedő gyermeklétszám 2018 nyarán, csoportszoba építését tette szükségessé. 2018 szeptemberétől 7 csoportszobával működünk. hat csoportunkban osztatlan a korösszetétel, 1 csoportban homogénebb, részben osztott.
Belső felújítások szükségesek.
Dolgozóink valamennyien szakképzettek.

Előtérbe helyezzük a külső világ tevékeny megismerését – a környezettudatos nevelést, a fenntarthatóságra nevelés pedagógiáját – kiemelt figyelmet fordítva a helyi értékek megismertetésére, védelmére és megőrzésére.
Célunk: a MADÁRBARÁT – és ZÖLD ÓVODA programok szellemiségének beillesztése óvodai életünkbe.
Az élőlények szeretetére, tiszteletére, a természet és az ember által létrehozott értékek megóvására és az ezzel kapcsolatos szabályok elfogadására nevelünk.
Nagy hangsúlyt fektetünk helyi adottságaink alapján, a környezetvédelmi feladatok megvalósítására. A lakóhely megismerési tevékenységek – az épített és a természeti környezet védelme, a madárvédelem, a fák védelme – a mindennapi tevékenységeink részét képezik. A hagyományok ápolásával erősítjük a gyermekek kötődését szülőföldjükhöz, természeti és kulturális örökségünkhöz.
Fontosnak tartjuk az egészséges életvitel alapozását. Gyermekeinknél igyekszünk megalapozni az alapvető táplálkozási, fogyasztási, hulladékkezelési szokásokat.

Olyan nevelési környezetet teremtünk, amelyben kiemelt helyen áll a játék, a mozgás, a játékos cselekvéses tanulás, a szenzitív módszerek, a helyszíni tapasztalás, a tevékenykedtetés, a felfedezés és az élménypedagógia.
A gyermekek nevelését egyéni képességükhöz és fejlettségükhöz igazodó, differenciált bánásmód érvényesítésével valósítjuk meg.
Pedagógiai munkánk során a nevelést és az oktatást egységnek tekintjük. A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, önállóságuk kibontakoztatására törekszünk. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek számára az esélyegyenlőség, az elfogadás, az együttműködés értékeit közvetítsük.
2019 júniusában pályáztunk a „Jobb veled a világ" Boldogságóra Programhoz való csatlakozási lehetőségre. Az előzetesen kiírt feltételeknek intézményünk megfelelt, így elnyertük a Boldog Óvoda címet. Két óvodapedagógusunk vett részt a program beindítását segítő 30 órás továbbképzésen, ahol módszertani útmutatást és segédanyagokat is kaptunk. A program célja, hogy gyermekeinknél segítsük a pozitív életszemlélet kialakulását.
Jónak értékeljük az óvoda és a szülők közötti együttműködést. Szüleink bekapcsolódhatnak az intézmény életébe és ötleteikkel alakíthatják azt. Programjainkon, hagyományos ünnepeinken jelen vannak, rendezvények előkészítésében, szervezésében, lebonyolításában részt vesznek. Támogatják a gyermekek külső helyszíneken szervezett tevékenységeit. Valljuk, hogy munkánk csak támogató és együttműködő családokkal lehet sikeres és eredményes.
Óvodánk részt vesz az OVI – ZSARU programban, mely figyelemfelkeltő, érdekes, kommunikációra törekvő, több alkalomból álló játékos, prevenciós programsorozat. Célja a gyermekek biztonságérzetének fokozása, az áldozattá válás elkerülése.
A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által kiírt pályázaton megkaptuk a BIZTONSÁGOS ÓVODA címet. A cím elnyerésével a közlekedésbiztonsági ismeretek hatékony átadását segítő program megvalósítását célzó módszerekhez, eszközökhöz jutott óvodánk, így kiemelten tudunk foglalkozni a gyermekek közlekedéshez szükséges képességeinek fejlesztésével, a közlekedési kultúra kialakításával.

Gárdonyi Óvoda Dinnyési Tagóvodája

Csodálatos természeti környezetben, a Dinnyési Fertő szomszédságában található óvodánk.
Az óvoda új épületrésze 1982-ben került megépítésre a régi iskola közvetlen szomszédságában. 1982-84-ig egy csoporttal, majd 1984-től az iskolarész átalakításával két vegyes életkorú csoporttal működik.
2014-ben az intézmény tornaszobával bővült és megtörtént az energetikai felújítás (tetőcsere, külső hőszigetelés és a nyílászárók cseréje).
A 2017/2018-as nevelési évtől a megemelkedett gyermeklétszám miatt, a tornaszobából csoportszobát alakítottunk ki, ami a 2018/2019-es nevelési évben is csoportszobaként funkcionál.
Saját főzőkonyhával rendelkezünk.
Dolgozóink valamennyien szakképzettek.

Óvodánk mindennapi életében kiemelt szerepet kap a néphagyományok ápolása és a környezeti nevelés. A gyermekkorban szerzett ilyen irányú tapasztalatok mély nyomot

hagynak a gyermekekben, ezek segítik őket sikeres, környezetét, nemzetét szerető emberekké válni.
A természeti környezetre odafigyelve a jeles napok számbavételével tervezzük mindennapjainkat, melyben fontos szerepet kap a gyermeki tevékenység szabadsága, a gyermek egyéni fejlettségi üteme.
A népi hagyományok gazdag tárházából a gyerekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, tapasztalatokat, élményeket adó elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése kulcs fontosságú feladatunk. A mindennapok néphagyományőrző tevékenységei közül azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe.
Igyekszünk a gyerekekhez közel hozni a néphagyományokat, azok feleleventésével, eljátszásával. Tartunk Mihály-napi vásárt az óvoda udvarán, az Advent időszakában négy héten át „ráhangolódunk" a Karácsonyra, átmegyünk Lucázni a másik csoportba, részt veszünk a Falukarácsonyon Betlehemes játékkal, Farsangolunk és elégetjük a Télűző bábunkat, Húsvétkor tojást festünk, meglocsoljuk a lányokat és az óvoda dolgozóit, Pünkösdkor Pünkösdi királyt és királynét választunk.
A dinnyési Fertő közelsége és a falusias környezet sok lehetőséget ad számunkra. Rendszeresen járunk madarat gyűrűzni és télen etetjük őket. Lehetőségünk van háziállatok megfigyelésére, megsimogatására. Szüretkor szőlőt préselünk, mustot készítünk. A Velencei-tó közelségét is igyekszünk kihasználni, biciklizünk, kirándulunk, hajókázunk és megismerkedünk a vízi élőlényekkel.
Nagyon fontos számunkra környezetünk védelme és megbecsülése. Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyerekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.
A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok „közelsége" és a velük való tevékenység sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyerekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek, a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartásformák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

Gárdonyi Óvoda Gárdonyi Tagóvodája

A Gárdony szívében található óvodát 1927-28-ban a református egyház építtette. Az első világháborúig csak nyári időszakban üzemelt, 1953-tól pedig egy csoporttal működött egész éven át, de csak felügyeltek a gyermekekre.
1963-tól két csoporttal, napközi otthonos ellátással üzemelt.
1975-ben bővítették, új részt építettek a régi épületszárny mellé, így lett 3 csoportos.
1982-ben, az akkori Tanácsházában alakítottak ki újabb csoportszobát. Ugyanakkor Dinnyésen is megnyitottunk egy csoportot, mely a gárdonyi óvodához tartozott.
Az 1990-es évektől 5 csoporttal működött az óvoda két épületben egymástól nem messze.
1997 novemberében az óvoda új épületrésszel bővült (két csoportszoba, hozzá tartozó mellékhelyiségek, az emeleten aula, két iroda, fejlesztőszoba). Az emeleti aula alkalmas mozgásos foglalkozások, ünnepélyek szervezésére.
2007-ig az óvoda önállóan működött.

2014/2015-ös nevelési évtől az intézmény 2 csoportot átadott a református egyháznak, ami egyházi intézményként működik tovább. Ugyanakkor az önkormányzat új csoportszobát építtetett az általa működtetett, megmaradt 3 csoport mellé.
A 2015/2016-os nevelési évben az önkormányzat egy újabb csoportszobát adott át az egyháznak.
A 2017/2018-as nevelési évtől a megemelkedett gyermeklétszám miatt, az aulából csoportszobát alakítottunk ki, ami a 2018/2019-es nevelési évben is csoportszobaként funkcionál.
Az óvoda támogatására Alapítvány jött létre.
Dolgozóink valamennyien szakképzettek.

Nyitottság és kezdeményezés jellemzi óvodánkat. A benne folyó pedagógiai munka minőségére, a gyermekek minél tartalmasabb, vidámabb óvodai életének biztosítására törekszünk. Fontos számunkra, hogy a gyermekek családias, szeretetteljes, megértő, elfogadó légkörben nevelkedhessenek, fejlődhessenek egyéni képességeik szerint. Minden gyermek joga, hogy egyéni ütemben megvalósíthassa önmagát, lehetősége legyen személyiségének egyéni kibontakoztatására.
Nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti nevelésre és ezen belül is kiemelt fontosságú számunkra az óvodáskorú gyermekeink szemléletformálása - természeti értékeink megőrzésének, védelmének érdekében.
Megfigyelésekre, felfedezésekre a tóparton történő séták, kirándulások során nyílik lehetőség, de különféle alkalmakat, hajókirándulásokat is keresünk arra, hogy a gyermekek bebarangolhassák és önmaguk, szerezhessenek életre szóló élményt a nádasok „titkokat” rejtő világából.
Óvodánk erőssége közé tartozik, hogy nyitottak vagyunk az innovációra, keressük az újszerű, érdekes változatos, különféle lehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a gyermekek mind sokoldalúbb tapasztalatszerzéséhez, új ismeretekkel egészítik ki tudásukat, hozzájárulnak gazdagabb személyiségfejlődésükhöz.
Minden pedagógusunk más – más egyéni kompetenciával is rendelkezik, amely hozzájárul, hogy egy – egy területen változatosabb célokat, feladatokat is kitűzzünk. (pl.: népi játszóházi foglalkozásvezető, néptánc oktató, gyermektorna vezető, zongorázó, gitározó, kiemelkedő zenei képességekkel rendelkező). Ezeket a kompetenciákat – a mindennapokon túl - játszóházainkban, családi délutánokon, ünnepeink színesítésére is alkalmazzuk.
Dolgozóinkból több mint 10 éve megalakult a Töhötöm Bábcsoport. Ünnepeinket színesítjük egy - egy előadással a gyermekek nagy örömére, de városi ünnepségeken is fellépünk.
Gazdag programkínálatot biztosítunk, amelyek magasabb szinten, szakemberek segítségével kiegészíthetik az óvodai tevékenységeket, vagy éppen azokhoz kapcsolódnak. Egyrészt elősegítik a felzárkóztatást egyes részképességeket illetően, másrészt hozzájárulnak a gyermekek tehetséggondozásához (néptáncos foglalkozások, szenzomotoros torna, „Tarka – Barka” alkotókör, játékos angol nyelvi foglalkozások, korcsolyafoglalkozások, ritmikus sporttánc, katolikus és református hitéletre nevelés)
Az óvodai életet különféle programok szervezésével tesszük színesebbé a nevelési év során: családi délutánok, játszóházak, jeles napok, ünnepek, hagyományőrző bál, kirándulások, színház-, múzeumlátogatás, stb.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által kiírt pályázaton elnyertük a BIZTONSÁGOS ÓVODA címet. A cím elnyerésével a közlekedésbiztonsági ismeretek hatékony átadását segítő program megvalósítását célzó továbbképzésekhez és eszközökhöz jutott óvodánk. A program segítségével kiemelten foglalkozunk a gyermekek közlekedéshez szükséges képességeinek fejlesztésével, a közlekedési kultúra, magatartás kialakításával.
Minden évben óvodáscsapatot indítunk, az Országos Pindur-Pandur Ki Mit Tud? Közlekedésismereti versenyen, ahol évről évre sikeresen szerepelünk. A 8 kisgyermekből álló csapat közlekedési pályán és elméleti tesztkitöltésen bizonyíthatja tudását.
Nagyon jól működik a szülői szervezetünk és alapítványunk. Az Alapítvány tradicionálisan évről évre hozzájárul a gyermekek őszi és tavaszi kirándulásához, karácsonyi játékvásárláshoz, sporteszközök vásárlásához, udvari játszótérfejlesztéshez.

Gárdonyi Óvoda Verebi Tagóvodája

Óvodánk a község „szívében" található, az 1969-70-es években épült két csoportszobával. 2000 óta már csak egy vegyes csoportban folyik a nevelés.
Hivatalosan 2000-től (Alapító Okirat szerint) integráló intézmény vagyunk.
A gyakorlatban óvodánk mindig is befogadó intézmény volt a városok nagy távolsága és a munkalehetőség távolsága miatt is.
Dolgozóink valamennyien szakképzettek.

2010-ben új helyre költöztünk, intézményünk a Verebi Általános Iskolával egy épületben működik. Óvodánk kétszintes, a földszinten egy tágas csoportszobával, étkezővel, öltözővel és mosdóval rendelkezünk, míg az emeleten egy alvószoba, tornaterem és iroda áll rendelkezésünkre. Irodai szobában tartjuk megbeszéléseinket, valamint itt biztosítunk helyet a fejlesztésre a gyógypedagógus, logopédus számára.
Az összeköltözés és új helyre kerülés nagyban megkönnyíti a családok mindennapjait, hiszen még a nagyobbaknak az épület első fele iskolaként, addig a kisebbek számára a hátsó rész, óvodaként ad otthont. Szülőknek és gyermekeiknek egyaránt érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkört teremtettünk, melynek előnyeit a beszoktatás pillanatától az alsó tagozat elvégzéséig élvezhetik. Ennek is köszönhetően a 2017/2018-as nevelési évtől duplájára emelkedett a gyermeklétszám az óvodánkban. Ennek ellenére továbbra is egy vegyes csoporttal működünk.
Óvodánkban a gyermekek környezete biztonságos, esztétikus, természet-közeli. A nevelői közösség értékőrző és értékteremtő, dolgozóinkra a hivatásszeretet, a gyermekek és szülők tisztelete, valamint a velük való együttműködés jellemző.
A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, testi fejlődésüknek, személyiségük kibontakoztatásának elősegítése a legfőbb célunk. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet védelmére irányuló szokások kialakítására törekszünk.
A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése érdekében mozgásra inspiráló biztonságos környezet áll rendelkezésükre az udvaron, a csoportszobában egyaránt.

Az udvar füves, dombos, fás területén fából és fémből készült ügyességfejlesztő, biztonságos játék eszközök szolgálják a gyermekek legfontosabb tevékenységét; a szabad játék és mozgás örömét.
Nagy hangsúlyt fektetünk, hogy óvodánk dolgozóinak személyisége érzelem-gazdag, empátiát sugárzó, odafigyelő, anyapótló, modell értékű legyen.
A nevelési év programjai: Mikulás ünnepség, Karácsonyi ünnepség, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Évzáró-ballagás.
Több alkalommal – szinte már hagyományként – részt vettünk községi rendezvényeken. A közös ünneplés a faluban és az együtt átélt élmények közösségformálóan hatnak gyermekeinkre. Fontosnak tartjuk, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, hagyományainkat, amely a szülőföldhöz való kötődését erősíti. Ilyen alkalom, többek között:

- Március 15-ei megemlékezés;
- Vereb Vitéz napja és a Falunap;
- Mikuláskor és Karácsonykor óvodásaink műsorral készülnek. Énekekkel, táncokkal, dalokkal ünnepelünk;
- Az óvodai dolgozók és a szülői munkaközösség közösen jótékonysági Nőnapi bált szervez, aminek eredményeként még több élményhez juttathatjuk óvodásainkat;
- Kirándulásokat szervezünk, állatkert, Velencei–tó környéki látogatás, főzések, sütések, egyéb közösségi tevékenységek;
- délelőttönként óvodásainkat sétálni visszük a közeli erdőbe, játszótérre, lovardába, avagy évszaknak és időnek megfelelő programokkal kedveskedünk nekik színház- illetve múzeumlátogatásokat szervezünk.

A sok közös együttlét, a közös ünnepek, a közösen végzett munka, hisszük, hogy olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, az egymásra figyelés, segítőkészség, őszinteség és az alkalmazkodás.
Így a gyermekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.

Gárdonyi Zichyújfalui Napraforgó Tagóvodája

Óvodánk az egyre szépülő Kastély- park területén helyezkedik el. Az épület nem óvodának készült, szolgálati lakásból átalakított. 1975 szeptemberétől egy, 1983-tól két csoporttal működik. 1994 áprilisáig az agárdi óvoda tagóvodája, majd 2007 szeptemberéig önálló intézmény volt. A tőlünk 5 km-re lévő, közigazgatásilag Gárdonyhoz tartozó Csirib-pusztáról sok gyermek jár hozzánk autóbuszjárattal.
Csoportjaink vegyes korosztályúak. A családiasan berendezett két csoportszobához öltöző és mosdóhelyiség is tartozik. Torna- és fejlesztőszobánk nincs.
Épületünk korszerűsítésre szorul. (világítás, nyílászárók részben)
Tágas, jól felszerelt udvar szolgál a szabadtéri mozgás kielégítésére.
Konyhánk 2005-től melegítő konyhaként működik, az iskola konyhájáról szállítják az ételt.
Magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma.
2007 óta pályázat eredményeképp, részesei vagyunk az IPR óvodai-fejlesztő programnak.
Dolgozóink valamennyien szakképzettek.

A hagyományoknak és modern kornak egyaránt megfelelő tárgyi feltételekkel várjuk óvodásainkat.
Szeretetteljes, bizalmat árasztó, mindenkit elfogadó légkört igyekszünk teremteni a gyermekek és a szülők számára. Elhivatottak vagyunk a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű, illetve nevelési vagy egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek befogadására.
Különös figyelmet fordítunk arra, hogy az eltérő kulturális háttérrel rendelkező gyermekek egyenlő bánásmódban részesüljenek, figyelembe véve a szociokulturális környezetet, az egyéni fejlettségi szintet, az eltérő fejődési ütemet, az életkori sajátosságokat.
Segítjük őket abban, hogy a köztünk, köztük lévő különbségeket el tudják fogadni, a szüleikhez, nevelőikhez, társaikhoz tisztelettel, bizalommal, bátran tudjanak fordulni.
Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a szabad játék és a mozgás erejének, melyeknek gazdag eszköztára lehetővé teszi a gyermekek egész személyiségének kibontakoztatását**.**
Igyekszünk aktív, mozgalmas óvodai életet biztosítani számukra. Természetes, ideális környezetben szerezhetnek olyan tapasztalatokat, amely a természet iránti tiszteletre nevel. A nagy udvar, a közeli kis erdő és a Velencei tó, Velencei hegység vonzáskörzete változatos tevékenységekre, élmények megélésére ad lehetőséget.
Gyermekeinket az élet védelmére, mások értékeinek figyelembe vételére, magyarságtudatra, hazaszeretetre, helyes viselkedéskultúrára, környezetük védelmére, környékünkre jellemző hagyományok megőrzésére neveljük.
Elhivatottak vagyunk, hogy az intézményünkből kikerülő gyermekeket őszinte érdeklődés, az újra való nyitottság, információ és tapasztalatok iránti befogadóképesség jellemezze. Rendelkezzenek egészséges önbizalommal, alkotásra, önkifejezésre törekedjenek.
Szívesen mozogjanak, sportoljanak, vegyenek részt művészeti tevékenységekben, váljanak kreatívakká.
Környezettudatos magatartásukkal óvják és ápolják környezetüket.
Legyenek nyitottak és befogadóak a közeli és távoli környezet kultúrájára és hagyományaira.
Magatartásukra és viselkedéskultúrájukra az udvariasság, társai illetve felnőtt iránti tisztelet legyen jellemző.

2. Az óvoda adatai

Az intézmény neve: Gárdonyi Óvoda

A fenntartói irányítói jogkört Gárdony Város Önkormányzat Képviselő-testülete gyakorolja
Felügyeleti szerve: Gárdony Város Önkormányzat

Az óvoda neve Székhely intézménytől való távolsága	Címe:	Telefon:	Óvodai csoportok száma	Felvehető gyermek létszám	Volt alapító szerv	Címe	Telefon
Székhelye	2484 Agárd, Óvoda u. 25	579-142	7	175 fő	Gárdony Város Önkormányzat	Gárdony, Szabadság u. 20-22	355-122 v. 570-100
Gárdonyi Tagóvoda 3,7 km	2483 Gárdony, Posta u. 20.	355-055	3+1 szükség csoport	75+25 fő			
Dinnyési Tagóvoda 4,5 km	2485 Dinnyés, Vörösmarty u.1.	357-554	2+1 szükség csoport	55+25 fő			
Verebi Tagóvoda 20 km	2477 Vereb, Szabadság tér. 28.	464-603	1	45 fő	Vereb Község Önkormányzata	Vereb, Fő u. 10	238-006 v. 007
Zichyújfalui Napraforgó Tagóvoda 10 km	8112 Zichyújfalu, Kastélykert	300-619	2	50 fő	Zichyújfalu Község Önkormányzata	Zichyújfalu Kastélykert	570-088
Összesen 35 km	**Gárdonyi Óvoda**		**15+2**	**400+50 fő**	**Köznevelési Intézményi Társulás**		

+ iskolakonyhák

3. Személyi feltételek

Óvodák neve	Felvehető maximum gyermek létszám	Csoportok száma	Óvoda pedagógusok száma	Pedagógiai asszisztens	Dajkák száma	Konyha			Karban tartó	Takarító	Összesen
						Élelmezés vezető, óvodatitkár	szakács	Konyhai kisegítő			
Gárdonyi Óvoda Székhely intézmény	175	7	14 ebből 1 intézményvezető helyettes+ 1 intézményvezető	1	7	1,5	2	2	1	1	**30,5**
Gárdonyi Tagóvoda	75+25	3+1	6+2 ebből 1 fő tagintézmény vezető	1	3+1	Ugyanaz a személy, aki székhelyen		1,5	-	1	**12,5+3**
Dinnyési Tagóvoda	55+25	2+1	4+2 ebből 1 intézményvezető helyettes és 1 tagintézmény vezető	1	2+1	0	1	1	-	-	**9+3**
Verebi Tagóvoda	45	Jelenleg 1	2 ebből 1 tagintézmény vezető		1	-	-	-	-	-	**3**
Zichyújfalui Napraforgó Tagóvoda	50	2	4 ebből 1 tagintézmény vezető		2	-	-	-	-	-	**6**
Összesen: 5 óvoda	**400+50**	**15+2**	**30+4** ebből 2 intézményvezető helyettes, 4 tagintézmény vezető **+ 1 intézményvezető**		**14**	**1**	**3**	**3,5**	**1**	**2**	**60,5+6**

4. A megelőző helyi nevelési programok

Óvoda neve	Helyi nevelési program
Székhely Agárd (Ősz utcai Óvoda)	Mozgásfejlesztésen alapuló program / saját készítésű Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel / adaptáció
Gárdonyi Tagóvoda	Tevékenységközpontú nevelési program / saját készítésű
Dinnyési Tagóvoda	Néphagyományőrző óvodai program / adaptáció
Verebi Tagóvoda	Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel / adaptáció
Zichyújfalui Tagóvoda	Játékba ágyazott tevékenységek program / saját készítésű

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI

„Nem megzabolázandó természeti erő a gyermek.
Kifejleszteni, csiszolni, finomítani kell azt, ami a gyermekben benne van.”
Ancsel Éva

Az óvoda nevelési célja

- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szellemi és szociális érettség kialakítása.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, a nemzeti, és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával az esélyegyenlőség biztosítása.

Óvodai nevelés alapelve

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
A gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megbecsülése.
A nevelés segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a felzárkóztatást, a tehetséggondozást.
Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodjanak.
Óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben. A gyermekközpontúság elsősorban a gyermeknek való megfelelést jelenti, azaz biztosítja a gyermekként való élés lehetőségét, vagyis az önfeledt, szabad játék feltételrendszerét. Az óvoda az óvodás gyermekekért van, a boldog gyermekkor színtere kell, hogy legyen!
Az egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai nevelés teljes személyi, tárgyi feltételeinek megkülönböztetés nélküli biztosítását jelenti minden gyermek számára. Ide értendő a tevékenységek, programok szegregációmentes szervezése.
Inkluzív, befogadó szemléletmódra van szükség, azaz minden gyermeket olyannak kell elfogadni, amilyen. Minden gyermekhez meg kell találni az utat, mely leginkább segíti fejlődését és támogatja saját egyéniségének kibontakoztatását úgy, hogy közben tapasztalatokat szerezhet a közösségbe való beilleszkedésről, a közösséggel való együttműködésről.
Hangsúlyos a különbözőség (kulturális, nemzeti, etnikai, nyelvi, vallási, képességbeli eltérések) elfogadására, tiszteletére nevelés. Olyan környezetet biztosítása, ahol a

gyermekek ismereteket szerezhetnek egymás kultúrájáról. Törekedni kell a különböző szociális, kulturális, esetleges nyelvi hátrányok ellensúlyozására, szem előtt tartva az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális (több kultúra együttélése) nevelésen alapuló integráció (különböző nevelést igénylő gyermek együttnevelése) lehetőségét.
Az integrálás, mint folyamat, nem egységesítést, hanem a közösséggel való aktív, alakító, formáló, de egyéniségüket megtartó személyiségjegyek kialakítását jelenti.
Integrálásra mindenkinek, aki bekerül egy közösségbe, szüksége van.
A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében szintén biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékra.
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A GÁRDONYI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK RENDSZERÁBRÁJA

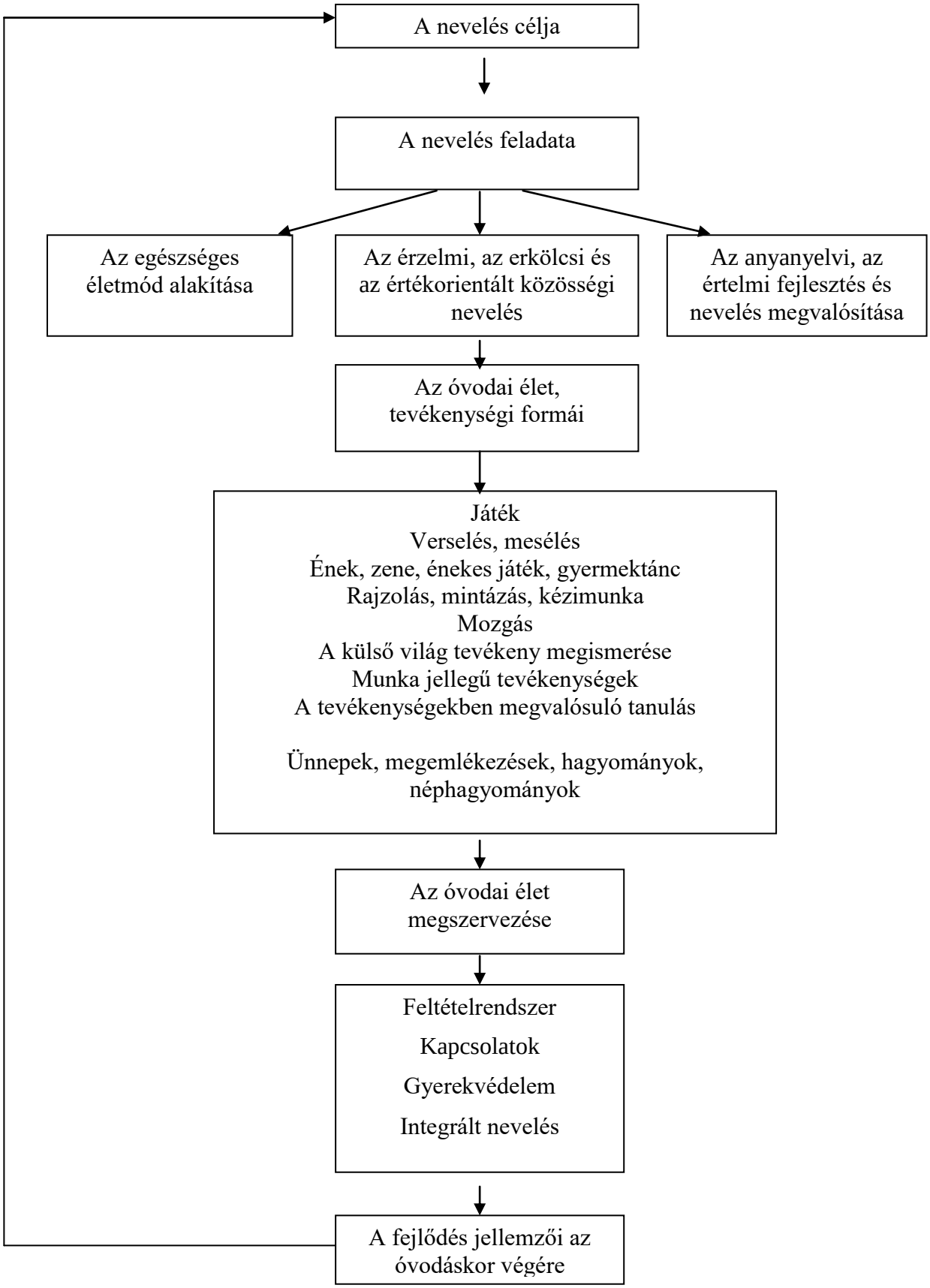

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP,

1. Gyermekkép

„Ilyen az ember. Egyedüli példány. Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán sem nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.”
Kosztolányi Dezső

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi, lelki, szellemi és szociális szükségletei vannak. Fejlődésük önmagukhoz mérten folyamatos, amelyben természetes módon megmutatkozhat a kiemelkedő ugrásszerű fejlődés, a stagnálás, vagy az esetenkénti visszaesés is.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni az óvodáskor végére, aki

- Szívesen jár óvodánkba, jól érzi magát a gyermekközösségben.
- Tiszteli szüleit, az óvoda dolgozóit, bizalommal fordul hozzájuk.
- Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikál.
- Érzelmeit képes verbális és nonverbális módon kifejezni.
- Érdeklődő, sok-sok tapasztalattal rendelkezik.
- Testileg, lelkileg, szellemileg, szociálisan egészséges, fejlődőképes.
- Ismeri és képes kielégíteni saját szükségletét.
- A művészetek iránt fogékony, erősen kötődik a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységhez, kreatív.
- Mozgása összerendezett, szívesen és sokat mozog.
- Tud egyedül és társakkal együtt játszani.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, vidám.
- Magatartás- és viselkedéskultúrája korának megfelelően fejlett, udvarias, illemtudó.
- Segítésre, együttműködésre képes, toleráns, másokat elfogadó.
- Kialakult óvodás tartása, önálló, szabályokat megértő, betartó.
- Szereti, ismeri és védi természeti és társadalmi környezetét, annak hagyományait.

2. Óvodakép

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem.
A jó óvoda az, ahol a legfőbb érték minden gyermek kíváncsisága, kezdeményezése,
de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata.”
Hűvös Éva

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig, illetve az iskolai tanulmányok megkezdéséig a családi nevelést kiegészítve elősegíti a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását és gondoskodik a gyermekek napközbeni ellátásáról.
Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.
Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
A nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését, ápolását, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integrációt.

Olyan óvodában neveljük gyermekeinket, ahol

- A gyermekek környezete biztonságos, egészséges, esztétikus, természet-közeli.
- Jól érzik magukat a gyermekek, sokféle tevékenységet kipróbálhatnak.
- A gyermek szükségleteinek kielégítése elsődleges feladat.
- A legfontosabb tevékenység a szabad játék és a mozgás.
- A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek mindenekfelett álló érdeke érvényesül.
- A dolgozókra a hivatásszeretet, a gyermekek és szülők tisztelete jellemző.
- A nevelői közösség értékformáló (értékőrző, értékközvetítő, értékteremtő).
- A dolgozók hitelesek, emberi kapcsolataikban példaadók, toleránsak.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó, családias, bizalmat keltő a légkör.
- A szülők érdeklődők, aktívak, együttműködők gyermekeik érdekében.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

„A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás.”
Pestalozzi

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó (inkluzív), biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.
Gyermekközpontú, vagyis az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit biztosítja, a gyermekek szükségleteinek kielégítését állítja központba. Minden intézkedés a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szolgálja.
A befogadás olyan szemlélet, amikor elfogadjuk, hogy mindenkinek lehetnek nehézségei, mindenki szorulhat segítségre. A sajátos bánásmód, az esélyteremtés és a differenciálás lehetősége minden gyermeknek jár.
Az egyenlő hozzáférés az óvodai nevelés teljes személyi- és tárgyi feltételeinek, tevékenységek, programok megkülönböztetés nélküli biztosítását jelenti minden gyermek számára.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki, szellemi és szociális, szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása,
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodás gyermekre jellemző szükségletek

- Mozgásigény, egyéb biológiai, fiziológiai szükségletek,
- érzelmi biztonság iránti szükséglet,
- szeretetigény,
- szociális szükségletek (társigény, barátság),
- dicséret, elismerés iránti igény,
- kíváncsiság, tudásvágy,
- esztétikum iránti igény,
- alkotásvágy, felfedezés iránti vágy,
- önmegvalósítás vágya, önkifejezés igénye,
- szabadság iránti vágy.

1. Az egészséges életmód alakítása

„Az egészség nem a természet ajándéka, hanem olyan érték,
amiért napról napra tenni kell valamit…”
Székely Lajos

Célunk

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, testi fejlődésének elősegítése, a szervezet ellenálló képességének növelése.
- A megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek egészségének védelme és fejlesztése minden óvodai alkalmazott kötelessége.
Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel.
A komplex egészségnevelés azért is fontos az óvodában, mert ebben az életkorban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják.
A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, szokásokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozhatunk azt tovább erősítve, vagy a helyes szokás kialakításával.
Az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban vannak. Ezért létfontosságú a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása óvodáskorban, ezzel egyidejűleg a szülők szemléletformálása gyermekükön keresztül is.

Az egészséges életmód alakításának területei

A gyermek gondozása, szükségleteinek kielégítése

A testi, lelki, szellemi, szociális egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő,

gyermek-dajka kapcsolatot kíván. A tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása intim helyzetet teremt, ezért türelmesnek, megértőnek kell lennünk.
Az óvodapedagógus az óvodai felvétel után a gyermekről anamnézist készít, ezzel elindítva az ismerkedés folyamatát.
Összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárását.
Összehangoljuk az óvodai és családi gondozási szokásokat a gyermek tisztaságigényének kialakítása érdekében. Különös figyelmet fordítunk a hátrányos szociokulturális körülmények közül érkező gyermekek testápolási szokásaira, a szokások kialakítására.
Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, segítve ezzel önállóvá válásukat. A felnőtt bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a szokásokat, annak alakulását. A folyamatos jelenlét, a szokáserősítés a kezdetekben különösen fontos. Az önkiszolgáló tevékenységhez elegendő időt kell biztosítani, hogy az nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.
Az óvodapedagógusok a dajkákkal egyeztetik a szokásokat, az egyes gyermek fejlettségi szintjét, önállóságát és ehhez mérten a segítségadás mértékét.

Testápolás, tisztálkodás

A napirend keretei között, elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. A WC használatát szükség szerint, illetve rendszeresen biztosítjuk, az intimitást pedig elkülöníthetőséggel. Helyes WC használatra szoktatjuk a gyermekeket.
A gyermek testének gondozásához, a bőrápoláshoz, a fogmosáshoz, a hajápoláshoz, az orr tisztításához a szülőkkel együtt biztosítjuk az egyéni eszközöket, a helyes szokásokat megalapozzuk.
Különös gonddal védjük a gyermek érzékszerveit.
Figyelemmel kísérjük a testápolási szokások alakulásának fokozatait, az igény, az igényesség megjelenését.
Az egészségesség, a tisztaság igény kialakítására törekszünk.
Biztosítjuk a komfortérzetet, a környezet esztétikumát.

Öltözködés

A szülőkkel egyeztetjük, az elfogadott viseletet, hogy milyen legyen: napközben a csoportszobában, udvari játék, utcai séta, levegőzés alkalmával, mozgásos tevékenység alkalmával, pihenéskor, ünnepi alkalmakkor.
Az öltözet természetesen legyen egészséges, praktikus, kényelmes, réteges, az időjárásnak megfelelő.

Egészséges táplálkozás

Biztosítjuk a lehetőséget a gyermeknek a nap bármely szakában, csoportban és udvaron, a folyadék pótlására.
Napi 3-4 étkezéssel biztosítjuk a gyermek tápanyagszükségletét, az egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozást. Naponta fogyasztunk nyers zöldségfélét, gyümölcsöt, olajos

magvakat. Előnyben részesítjük a vitaminban gazdag friss zöldségféléből készült főzelékeket, rakott és párolt ételeket.
Korszerű gyermekélelmezés biztosítására törekszünk. Étkezésnél a zsír, a cukor arányának mérséklését fontosnak tartjuk. Folyadékpótlásra a vizet részesítjük előnyben.
Fontos feladatunk modellt nyújtani a családok korszerűbb táplálkozásának kialakításához.
Figyelünk a terítés, az ételek tálalásának, a környezet rendjének esztétikájára.
Az étkezési kultúrát megalapozzuk, az asztalnál való viselkedés szokását kialakítjuk.
Az étkezés lebonyolításának szervezettségével biztosítjuk a nyugodt tempót, a várakozási idő csökkentését, a folyamatos étkezést.
A gyermeket az étel megkóstolására ösztönözzük, a mennyiségben eltérő igényeket tiszteletben tartjuk.
A vallási, ételallergiából eredő, valamint egyéb okból eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk, az étel készítésénél figyelembe vesszük, együttműködünk a családokkal, illetve az étkezést biztosító szolgáltatót partnerként igyekszünk megnyerni.

Pihenés, alvás, levegőzés

Biztosítjuk**,** hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezhessék.
Biztosítjuk a pihenés, az eltérő alvásigény kielégítését.
A fektetőink kényelmesek, korszerűek, a gyermekek méretéhez igazítottak.
A gyermekek saját, vagy óvoda által biztosított ágyneműt, plédet használnak, melyeknek tisztán tartásáról a szülő gondoskodik kéthetente, illetve betegség esetén gyakrabban.
A pihenéshez kényelmes „alvó”ruhát javaslunk.
A pihenőidőben békés, nyugodt, csendes, otthonos légkört teremtünk (szellőztetés, WC-használat, ágyak elhelyezése, illóolaj, párásító, sötétítés, mese, andalító zene, takargatás, simogatás, otthonról hozott „alvóka”).
Rugalmas napirenddel a folyamatos, önmagától történő ébredést biztosítjuk.

A mozgásigény kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A mozgás sokoldalú tevékenysége és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi (szabad és szervezett mozgás lehetősége a mindennapokban, mozgásos játékok, heti nagymozgásos tevékenység).
A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése érdekében mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítására törekszünk az udvaron, a csoportszobában egyaránt.
Az egészséges életmódra nevelés során a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítést kapnak.
Szervezünk sétát, kirándulást, túrákat. Megismertetjük a természetjárás szépségét.
Folyamatos feladatnak tekintjük a szükséges és elégséges szabályok megtanítását.
Fontosnak tartjuk a szülők szemléletének befolyásolását. Ennek érdekében szülőkkel közösen mozgásos programot szervezünk (pl. gyermeknap, játékos családi sportrendezvény).
Fontosnak tartjuk a megfelelő, természetes alapanyagból készült, jól szellőző, mozgás szempontjából kényelmes, biztonságos öltözéket, cipőt.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az óvodában megbetegedett gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, szüleit értesítjük, szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a gyermekorvossal. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, higiénia biztosításával, fertőtlenítő takarítással előzzük meg.
A gondozási, a testi nevelési, a mozgásfejlesztési feladatok ellátása, a higiénés szabályok betartása biztosítja a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségek megelőzését.
A gyermekek egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő az intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint végzi. Egészségügyi kérdésekben együttműködünk.
Az óvodapedagógus körültekintően, tudatosan használja az edzés lehetőségeit minden évszakban. A szabadban tartózkodás (kivétel a szélsőséges időjárás), mozgási lehetőségek, levegő, napfény, a víz edzőhatásának biztosítása mindennap fontos, a mindenkori időjárásnak megfelelő öltözékben.
Nyáron, erős UV sugárzáskor 11-15 óra között nem tartózkodhatnak a gyermekek a szabadban.
A gondozás során figyelembe vesszük az egyes gyermek egyéni érzékenységét, egészségi állapotát. A közösségbe kerülést nem akadályozó betegségek (allergia, asztma, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség, ételallergia) esetén fokozott odafigyeléssel, együttműködéssel (szülő, orvos, szakács), az alapvető tennivalók elsajátításával biztosítjuk a gyermek egészségi állapotának egyensúlyban tartását.
Folyamatosan törekszünk a környezeti ártalmak kiküszöbölésére. Például: szelektív hulladékgyűjtés, korszerű világítás, keverőfejes csaptelepek, korszerű fűtés, zöldhulladék komposztálás, minél több növény a csoportszobában és udvaron, megfelelő páratartalom, nyugtató hatású színharmónia.
A gyermek egészségnevelésének, egészségének védelme, edzése során mindig mindenhol jelen van a derűs, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör.

A gyermek testi fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi, tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos ellenőrzését, karbantartását, a hibaelhárítást. Az óvónő állandó kontrolljára, a tevékenységek figyelemmel kísérésére a tipikus gyermekbalesetek elkerülése végett szükség van. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).
A gyermekek balesetvédelmi oktatására évente egyszer, illetve szükség szerint (pl. kirándulás, séta, új játék, eszköz használata előtt, időjárás változáskor, illetve bármilyen baleset lehetőségét magában rejtő tevékenység előtt) szükséges, és ezt dokumentálni kell a csoportnaplóban.
Az óvodában elvárható magatartásformára folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét.
Az óvoda szociokulturális környezete, épülete, udvara, kertje, helyiségei biztosítják a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez, a mozgáshoz szükséges egészséges és biztonságos környezetet.

Az óvoda udvarában minden csoport számára állandó helyet biztosítunk, de az átjárhatóság lehetőségét is megteremtjük. Az udvar felosztása az átláthatóság, a felügyelet biztosítása, a baleset-megelőzés érdekében fontos.
Az udvar tárgyi felszereltsége biztosítja a változatos tevékenységeket, a mozgás lehetőségét. Ezt úgy is bővítjük, hogy a benti eszközöket kivisszük.
Esztétikus, virágos, bokros, fás környezetet alakítunk ki. A játszótéri játékok alatt előírásszerű burkolat biztosítása.
A csoportszobáink esztétikusak, otthonosak, többfunkciósak. Alkalmasak a szabad játékra, a különböző tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra.
Az öltözőben biztosítjuk, hogy egyszerre több gyermek is kényelmesen öltözködhessen. Az ízléses, praktikus berendezés a nyugalmat, a kényelmet, az önállósulást kell, hogy szolgálja.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Közreműködünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól (gyermekvédelmi felelősön keresztül)
A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A szervezett mozgásos tevékenység, a gyakori, rövid, prevenciós torna, a mozgásigény kielégítése a gerinc-deformitások, a lúdtalp kialakulásának megelőzését szolgálja.
Korrekciós tevékenység az óvodában a gyógytestnevelés. Az ellátás az intézményben dolgozó gyógy testnevelővel történik, gyermekorvosi szűrést (gerinc deformitás, lúdtalp, asztma, túlsúly) követően.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- Optimális életritmus kialakítása a napirendben, az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- A gyermek gondozása, testi és lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Mozgásban gazdag életmód, mozgáskultúra fejlesztése.
- Gyermekeink minél több időt töltsenek szabad levegőn.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése - a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos és esztétikus környezet megteremtése.

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Közös családi szabadidős programok szervezése (együttműködés a családdal).
- Korszerű, óvodás életkornak megfelelő egészséges táplálkozás biztosítása (saját konyha megtartása, ahol csak lehet!), ételallergiás gyermekek ellátása (szülővel együttműködve).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezett, harmonikus. A mozgáshoz való viszonya pozitív, szívesen mozog a szabadban évszaktól függetlenül.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorikája.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni.
- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül használja a WC-t, tisztálkodik, fogat mos, fésülködik, használja a zsebkendőt, amikor ez szükséges.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, helyére teszi.
- Önállóan eldönti, hogy mennyi ételt fogyaszt, önállóan mer, tölt.
- Biztonságosan használja a kanalat, kést, villát. Étkezés közben halkan beszélget.
- Esztétikusan terít, kulturáltan étkezik.
- Önállóan, a hőmérsékletnek megfelelően öltözködik, vetkőzik, ruháját esztétikusan a megadott helyre teszi.
- Ügyel saját külsejére, melyben megjelenik a szépre, ízlésességre törekvés.
- Környezetét rendben tartja, vigyáz a tisztaságára, nem szemetel.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát, hogyanját.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„Ha elvesznél a ködben szeretetlenül, magányosan, letörten,
ha visszanézel láthatod, hogy egy lépéssel mögötted ott vagyok.”
Crhisty Wander Griendt

Célunk

- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése.
- Az érzelmi intelligencia formálása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
Fontos, hogy a gyerekek szabadon mozoghassanak a csoportszobában, mosdóban, öltözőben, hisz ez is hozzájárul az otthonosság érzéséhez.
Legyen minden csoportnak egyéni arculata, hagyománya, szokásrendszere, ami mélyíti a csoporthoz tartozást.
Az óvodába való befogadás időszaka meghatározza a gyermekek óvodához, a dolgozókhoz fűződő viszonyát, érzelmi kötődését.
A befogadás optimális körülmények esetén is kritikus időszak. Minden gyermek másképp reagál az óvodába történő lépésre. Új környezetet, új felnőtteket kell megismernie, új óvodai szokásokat kell elsajátítania, nélkülözni kell a családtagok biztonságot nyújtó közelségét.
Az óvodába való beilleszkedés egy hosszú folyamat, átmenet. Különös gyengédséggel, türelemmel, szeretetteljes, elfogadó magatartással segíthetjük a gyermekkel való érzelmi kötődés kialakulását. Megengedjük, hogy a gyerekek kedvenc játékukat, vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák.
A gyermekkel való kapcsolat alakulásához fontos a szülő bizalmának elnyerése is. Ő tud leginkább segíteni abban, hogy az óvodapedagógus minél többet megtudjon az óvodás otthoni szokásairól, amely információk birtokában az óvodai beilleszkedést segíteni tudja.
A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.

Erkölcsi nevelésünk célja, a szabálykövetésre nevelés, hogy a helyes együttélési szabályok beépüljenek a gyermekek értékrendjébe. Tehát a szokásrend kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja.
Az erkölcsi érzék kialakulása egyfajta szocializációs folyamat eredménye.
Úgy kell az együttélés szokásait kialakítani, azaz a normákat megalapozni, hogy eltérő, sokszor egymással ellentétes szemléletű családok gyermekeit kell együtt nevelnünk. Nemcsak el kell viselni a másságot, de együtt kell élni a sokszínűséggel.
Célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre késztető légkör kialakítása.
A közös együttlétek, a közösen végzett munka olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, egymásra figyelés, segítőkészség, alkalmazkodás, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.
Az egyén és a közösség viszonya, az egyéni bánásmód és a közösségi nevelés a csoportban egyaránt fontos. Az ember, így a gyermek is társas lény, azaz egyéniségét igazán csak a közösségi kereteken belül, másokkal együtt élve tudja kibontakoztatni, de saját egyéniségét akarja érvényre juttatni.
A dönteni tudás igényének, képességének kialakítása, fejlesztése akkor valósulhat meg, ha ezt az óvoda légköre megengedi, sőt megteremti (pl. választási lehetőségek, a hibázás megengedett).
A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
A felnőtt-gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenik meg a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése és a kompromisszumkeresés. Kerüljük a megbántást, a hibáztatást, a kritizálást, a kioktatást, a kiabálást, a panaszkodást és a prédikálást. Minden gyermeknek biztosítjuk a személyes perceket, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítsük.
A gyermekek viselkedéskultúráját fejleszti a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveszi, és a sikertelenséget segít elviselni.
A lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.
Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a csoportjában az egyéni bánásmód biztosítása érdekében szakmai megújulás, továbbképzés, szakemberrel való konzultáció keretében készüljön fel.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A környezet otthonos, hangulatos, esztétikus kialakítása.
- Az óvodapedagógus személyisége érzelem-gazdag, empátiát sugárzó, odafigyelő, anyapótló, modell értékű legyen.
- Az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek alakítása.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.
- Társas kapcsolatok formálása, segítése, az összetartozás élményének mélyítése.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére neveljen.
- A családokkal való együttműködésre törekvés, a kapcsolattartás széles skálájának kihasználása.
- Nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Migráns gyermekek és családjuk beilleszkedésének segítése.
- Évente kétszer szociometria készítése és felhasználása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ragaszkodik óvodájához, az ott dolgozó felnőttekhez, a kisebb gyermekekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben is nyilvánosságra hozza.
- A gyermeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása. A szabályok betartására társait is figyelmezteti.
- Felnőtt kérése nélkül is segít a rászorulónak, együtt érez a közösség tagjaival, képes a többiekhez alkalmazkodni.
- Megtalálja helyét a közösségben. Érdeklődik társai, barátai iránt.
- A közösségért szívesen dolgozik, bízik önmaga képességeiben.
- Társaival konfliktusos helyzetben egyezkedik.
- Szavak nélkül is érti a környezete jelzéseit és érzéseit.
- Ismeri saját képességeit, tudja értékeit, de azt is meg tudja fogalmazni, mi a hiányossága.
- Képes érzelmein, indulatain korának megfelelően uralkodni.
- Érvényesíti kezdeményezőképességét, kinyilvánítja tartósabb érdeklődését.
- Érzelmileg érett válik az iskolába lépéshez.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A tudatalatti magyarság első talpköve a nyelv.
A lélek alaprétegét nem lehet kétféle anyagból lerakni.
Anyanyelve csak egy lehet az embernek.”
Kodály Zoltán

Célunk

- Az anyanyelv ápolása, a szép magyar beszéd elsajátítása.
- A nevelés egészében, a tevékenységek minden formájában a fejlesztési lehetőségek kiaknázása.
- A gyermek beszédkedvének felkeltése, fenntartása, kommunikációjának fejlesztése.
- A beszédhallás, szövegértés, az értelmi képességek fejlesztése.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban.
Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvét fenntartjuk, ösztönözzük.
A gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére nagy figyelmet fordítunk.
A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés lehetőségei

- Anyanyelvi játékok (egyéni és csoportos).
- Az óvodapedagógus kompetenciája a beszédfejlesztésben (hangfejlesztés indirekt módon, játékosan).
- Tervezett, felépített anyanyelvi tevékenység (kötetlenség, motiváltság).

- Drámajátékok (értelmi fejlesztés, cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, SNI gyermekek integrációja, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége).
- Irodalmi nevelés (pl. mesereprodukció formái), játék, zenei nevelés, vizuális nevelés, a külső világ tevékeny megismerése, mozgás, gondozás.

Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkészsége fejlődik és fejleszthető.
- Személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt.
- Változatos tevékenységek, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- A gyermekek kíváncsiságára, egyéni érdeklődésére építés.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Beszédmegértés fejlesztése (szóértés, mondatértés, szövegértés).
- A kommunikáció formáinak, a verbális és nonverbális csatornák elemeinek fejlesztése.
- Beszédtechnika, a helyes kiejtés fejlesztése, gyakorlása.
- A gyermeki kérdések ösztönzése, megválaszolása.
- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése, beépítése a gyakorlatba.
- A gyermekek beszédfejlődési, értelmi képességekben való lemaradásának feltárása, fejlesztése, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus segítségével.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése, gyakorlása terén.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára, felnőttre odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- Élményeit, gondolatait, érzelmeit mások számára is érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- Bátran kérdez, kérdésekre egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tud szemkontaktust teremteni és megtartani.
- Az önkéntes bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Az életkornak, egyéni sajátosságoknak megfelelő értelmi képességekkel rendelkezik.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

Sajátos nevelési feladataink

- A tanulási képességet meghatározó funkciók fejlesztése.
- A mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül a testséma, lateritás, testdimenzió, térpercepció alakulásának befolyásolása.
- A potenciális tanulási zavarok megelőzése és kiszűrése.
- A részképesség gyengeséggel küzdő gyermekek egyéni segítése, együttműködés a szakemberekkel.

Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai

Ha az óvónő azt tapasztalja, hogy a gyermek bizonyos funkcióban, képességben lemaradt, vagy tartósan stagnál, a nevelési tanácsadóban vizsgálatra kell felterjeszteni a gyermeket.
A szakértői vélemény alapján, a szakemberrel együttműködve a gyermek egyéni fejlesztésének megvalósítása, dokumentálása.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

„A kisgyermekekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által.”
Brunszvik Teréz

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
A nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos, feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése.
az óvodapedagógus közfeladatot lát el, munkája közszolgálat.
Nevelési céljaink elérésének záloga az óvónő személyisége, elkötelezettsége. Aki meggyőződéssel, szakmai tudása birtokában, felelősséggel, a kisgyermeket értve, tudatos és tervszerű hatásával segíti a harmonikus gyermeki személyiség életkorra jellemző tulajdonságainak kibontakozását és megerősítését.
A gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel rendelkezzen különös tekintettel a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nemzeti és etnikai kisebbség, a migráns gyermekek nevelése esetében.
Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre, ezért fontos, hogy milyen értéket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. Az óvodapedagógus olyan értékeket (hagyományőrzés, hagyományápolás, művészetek, a magyar anyanyelv, népdal, mese- és mondavilág, tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, a közösségben való együttélés) közvetít, amelyek örökérvényűek. Az óvodapedagógusnak értékközvetítő felelőssége van. Előfordul értékellentét a szülők és az óvoda között. Az óvodapedagógus felvállalja a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi.
Képes énekével, mese- versmondásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz olyan egyéni módszereket alkalmaz, mellyel hozzájárul a pozitív énkép és önbizalom kialakulásához.
Igénye van a rendszeres szakmai, módszertani, megújulásra, az önművelésre. Kihasznál minden lehetőséget tájékozottsága, szaktudása fejlesztéséhez (hospitál, belső és külső továbbképzéseken, előadásokon, munkaközösségekben aktívan részt vesz, szakkönyveket, cikkeket olvas, interneten tájékozódik). Az intézményi innovációban részt vesz.
Személyiségvonásaiban jelen van a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a környezettudatosság, a hazaszeretet.
Tetteiben érezhető a hitelesség, ami fontos feltétele annak, hogy egymásra, a szülőkre, a gyermekekre hatni tudjon. Viszonyainkat alapvetően az befolyásolja, hogy hitelesnek látnak, illetve éreznek- e bennünket. A hitelesség azt jelenti, ahogy érzek, a szerint cselekszem.
Az óvodapedagógusok a közösség tagjaként felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok, feladatok megvalósításáért.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja és egy dajka közvetlenül segíti.
Az óvodapedagógus párok együtt terveznek, összehangoltan, feladatokat megosztva dolgoznak. Képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni (ehhez szükséges a két óra átfedési idő).
A pedagógiai munkát közvetlenül segítő **dajka**i szerepkör szükségessé teszi a feladatok, a kompetenciák tisztázását.
Az óvodapedagógusok bevonják a dajkákat a gondozási feladatokon kívül az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe, az egészséges életmód szokásainak kialakításába. A feladathoz rendszeres megbeszélés, egyeztetés szükséges. Nagyon fontos a dajkák szakképzettsége, tudása, mert ez megsokszorosíthatja a nevelői hatást. Ahhoz, hogy a dajka a pedagógiai munkát közvetlenül segíteni tudja, jelenlétére folyamatosan szükség van a párhuzamosan végezhető tevékenységek megvalósításában. Munkájukat egyre inkább a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.
Felelősek továbbá a gyermekek közvetlen környezetének tisztaságáért, partnerek az óvoda szépítésében.
Az óvoda tisztántartása, - a dajkai szerepkör megváltozásából eredően - **takarítónő** személyét is szükségessé teszi.
Az esztétikus, gondozott, balesetmentes udvar, a folyamatos karbantartás, állagmegóvás, kisebb felújítások, javítások biztosítása fontossá teszi a **karbantartó** személyét.
A gyermekek korszerű, egészséges táplálkozása érdekében pozitívan értékeljük a saját konyhát, mely szakács, konyhai kisegítő és élelmezésvezető alkalmazását vonja maga után.

Az **óvodavezető (**tagóvoda vezető**)** koordinálja, irányítja az óvodában folyó feladatokat, tevékenységeket. Biztosítja a napi munkához, fejlesztéshez szükséges feltételeket.

Az óvoda valamennyi dolgozójának megjelenése, beszéde, viselkedése, kapcsolatuk, pozitív attitűdje, munkája modell értékű, minta a gyermekek számára. Mindezt tudatosítjuk a dolgozókban, aktívan bevonjuk őket az óvoda életébe, a gyermekek nevelésébe. Megismertetjük őket nevelési elveinkkel, terveinkkel.
Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
A személyi feltételek megállapításánál az óvoda és az udvar mérete, adottságai, a nyitvatartási idő, a csoportok száma, és a gyermeklétszám meghatározó.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciálisan képzett utazó szakemberek segítik (logopédus, gyógy testnevelő, gyógypedagógus). Feladatuk a gyermek terápiás megsegítése, valamint tanácsadás az óvodapedagógusnak és szülőnek.

2. Tárgyi feltételek

„A kisgyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magukra hagyjuk, hanem, hogy segítő szeretettel emeljük köré a megfelelő környezetet…
Maria Montessori

Az óvoda objektív tárgyi feltételrendszerének fejlesztése az óvoda költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.
Az óvoda tárgyi fejlesztéséhez pályázatok írásával, szponzorok felkutatásával, eszközök készítésével, alapítvány működtetésével, rendezvények szervezésével járulunk hozzá.
Pedagógiai Programunk megvalósításához 11/1998/VII. 24. OM rendelet az irányadó a mindenkori gyermeklétszámnak, csoportok számának megfelelően.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését.
A gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Pedagógiai Programunk megvalósításához az alábbi eszközök, felszerelések szükségesek:

Csoportszoba és öltöző berendezési tárgyai
Gyermekasztal, gyermekszék, fektetők, takarók, függönyök, szőnyegek, játéktartó polcok, élősarok állvány, egész alakos tükör, hőmérő, előkészítő asztal, szeméttároló, bábtartó, öltözőszekrény és öltözőpad, játéktároló dobozok, kosarak, abrosz.
Gyermekmosdó berendezési tárgyai
Falitükör, hőmérő, fogmosó polc, fogmosó pohár, körömkefe, folyékony szappanadagoló, fésűtartó, fésű, textiltörölköző, fedeles szeméttároló.
Tornatermi felszerelés
Tornapadok, tornaszőnyeg (szivacs), bordásfal, zsámoly, mászó készlet, mászókötél, léglabda, ugráló kötél, szalagok, babzsák, bot, süni labda, tornakarika, gyermekgyűrű, füles labda, egyensúlyozó deszka, gördeszka, egyensúlytölcsér, alagút, egyéb speciális fejlesztő eszközök.
Játékok
Gyakorló-, építő-, konstruáló-, szabály-, dramatizáláshoz, szerepjátékokhoz kellékek, paraván, barkácsolás eszközei, képességfejlesztő játékok (érzékelő, észlelő, emlékezet, figyelem, képzeletfejlesztő, gondolkodtató), mozgásra inspiráló játék.
Udvari játékra, mozgásra inspiráló eszközök
Játszótéri játékok, mászókák, csúszda, hinta, kerti asztal, kerti pad, babaház, udvari homokozó, takaróháló, homokozó játék, kötéllétra, tornagerenda, focikapu, rugós játékok, mászóka, mérleghinta, mókuskerék, kismotor, roller, kerékpár.

Mesélést szolgáló eszközök
Párnák, szőnyeg, meseszék; bábok, bábtartó, paraván; diavetítő, vetítővászon, diafilmek; DVD és lejátszó; jelmezek, leplek, eszközök az átváltozáshoz, dramatizáláshoz; esztétikus leporellók, képeskönyvek, mese-, verses, mondókás könyvek.
Ének, zenei eszközök
Furulya, metalofon, xilofon, dob, triangulum, ritmusbot, csörgő, cintányér, csengők, népi hangszerek, ritmushangszerek, ütőhangszerek, hangvilla, harangjáték, csengősor, zenés CD, magnó.
Anyanyelvi fejlesztés eszközei
„Képek az anyanyelvi neveléshez", kártyakészlet (szókincsbővítéshez), meseláda alapkészlet, könyvek, leporellók, anyanyelvi fejlesztő eszközök
Vizuális tevékenység eszközei
Különböző méretű és anyagú rajzlapok, színes papírok, ragasztók, tompa hegyű és cikk-cakk ollók, festékek, ecsetek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, szivacshengerek, viaszkréták, fonalak, szövőkeretek, textilfesték, különböző anyagok, agyag, gyurma, mintázó eszközök, praktikus eszköztárló lehetőségek, a rajzos térben a gyermeki munkáknak kialakított polc és tábla, melyre a gyermekek elhelyezhetik munkáikat. Ovigaléria, művészeti alkotások kiállítására.
Külső világ tevékeny megismerését szolgáló eszközök
Terrárium vagy akvárium, és/vagy florárium, a megfigyelésekhez, kísérletekhez nagyítók, kétkarú mérleg, homok-víz asztal, matematikai minimat készlet, Logico játékok, villanyrezsó, évszaktábla, hangkazetták, mikroszkóp, televízió, logikai készlet, szemléltető képsorozatok,
Munkajellegű tevékenységekhez szükséges eszközök
Gyermekméretű eszközök: seprű, lapát, vödör, locsoló kanna, kapa, gereblye, hólapát, lombseprű, talicska, véka.
Pedagógiai munkát segítő eszközök
Felnőtt asztalok, székek, tároló szekrények, könyvszekrény, iratszekrény, telefon, fax, számítógép, nyomtató, szkenner, Internet hozzáférhetőség, e-mail cím, nyomtató, fénymásoló, laminálló, lefűző, papírvágó, fényképezőgép, videokamera, folyóiratok és szakkönyvek.
Felnőtt munkavégzéshez szükséges eszközök
Mosógép, centrifuga, vasaló, vasaló állvány, hűtőgép, porszívó, takarító eszközök. Fűnyíró, lombseprű, fúrógép, kerti olló, locsolótömlő és kocsi, gereblye, ásó, kapa, ecsetek, kézi szerszámok.
Védő és munkaruha, mentőláda.

A szülők fogadására, a nyugodt beszélgetés zavartalansága érdekében megfelelő helyet alakítottunk ki.

3. Az óvodai élet megszervezése

„ A szabadság nem azt jelenti, hogy azt csinálunk, amit akarunk, hanem önuralmat, ésszerű cselekvést és kötelességteljesítést jelent.”
Émile Durkheim

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.
Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Csoportszervezés

Az óvodába felvehető gyermekek, a csoportlétszámok megállapításánál az Alapító Okirat szerinti maximálisan felvehető gyermeklétszám, a Közoktatási Törvényben meghatározott 25 fő maximális csoportlétszám, az egy gyermekre jutó 2 m^2 előírás, a sajátos nevelési igényű gyermek szakvéleményben meghatározott létszámának figyelembe vétele a gyermek mindenekfelett álló érdekét szolgálja, valamint a términimumhoz való jogát.
A felvett gyermekek csoportba történő beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.
Homogén életkorú csoportok esetében - ha lehetséges- ügyelünk a nemek egészséges arányára.
Részben heterogén, vagy heterogén csoportok esetén az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására, vagy a korosztályok kiegyenlített arányaira törekszünk. Ebben a csoportban lehetőség van a testvérek együttnevelésére.
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetén még hangsúlyosabb a törvény által előírt létszám megtartása, hiszen a pedagógustól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálást, toleranciát igényel.
A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus személyisége, azaz felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája.
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint - ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje.

Napirend, hetirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.
A napirend, heti rend kialakítása rugalmasan igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.
A jó napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi.

A folyamatos napirend célja

- Hogy a gyerekeknek a megfelelő feltételek biztosítása mellett lehetőségük nyíljon arra, hogy a meglévő fejlettségi szintjükről, egyéni tempójukban haladva fejlődjenek.
- Hogy a gyermek hosszú és összefüggő időt tölthessen alapvető tevékenységével, a játékkal.

Folyamatos napirend során figyelembe vesszük a különböző korú és fejlettségű gyermekek szükségleteit, életkori sajátosságait. A folyamatosság az egész napos nevelési folyamatra kiterjed (étkezés, pihenés, tanulás)
Ebben a szervezeti keretben a gyermek nincs szoros időhatárokhoz közé szorítva, nincs várakozási idő, van ideje elmélyedni a tevékenységekben, ezáltal képességei, készségei is jobban fejlődnek.
A folyamatos napirend következtében a gyermekek egyénileg, vagy kisebb-nagyobb csoportokban párhuzamosan több tevékenységet is folytathatnak egy időben és több helyszínen egyszerre (pl. tisztálkodás a mosdóban, étkezés a csoportban, öltözködés az öltözőben), ezért bizonyos feladatok megvalósításához szükség van a dajka segítségére.
A rugalmasság lehetővé teszi a váratlan eseményekhez való igazodást anélkül, hogy sürgetés, sietés, kapkodás válna úrrá.
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- A rugalmasság, folyamatosság biztosítása.
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A cselekvésekhez, tevékenységekhez szükséges elegendő idő, hely, tér és eszköz biztosítása.
- A két óvodapedagógus és a dajka munkájának szakszerű összehangolása.
- A dajkát megtanítani a gyermekek differenciált segítésére.
- A gondozással kapcsolatos tevékenységek intimitásának biztosítása.

A helyes életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi, lelki, szociális harmónia megteremtésének. A gondozási tevékenységekre fordított idő a gyermek önállóságának alakulásával egyre rövidül, ugyanakkor növekszik a játékra és ezáltal az önfejlesztésre, valamint a játékba integráltan megjelenő egyéb tevékenységre fordítható idő. Programunk ajánlott napi- és hetirendje alkalmas vegyes összetételű csoportokra, de korcsoportonként, a helyi adottságok, igények, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint is módosítható.

Napirend

Időtartam	Tevékenység		
6.00 – 8.00 – 9.00 10.00– 10.30	**MOZGÁS, JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN** **Párhuzamos tevékenységek:** **folyamatos érkezés (nagyobbaknak ajánlott 8:00-ig) gyermekek fogadása (személyes percek)** **testápolási teendők, folyamatos reggelizés** **játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos teendők, tevékenységek** **testápolási teendők, tízórai**	**SZABAD JÁTÉK**	**GONDOZÁS**
10.30 – 11.30	**MOZGÁS, JÁTÉK A SZABADBAN** **mikro csoportos tapasztalatszerzések, séták** **énekes játékok az udvaron** **mindennapos irányított mozgás: kocogás, futás, mozgásos játék.**		
11.30 – 12.30	**Testápolási teendők, ebéd**		
12.30 – 14.30	**Elszenderedést segítő mese, altatódal, zene** **csendes pihenő - alvás** **egyéni szükséglethez igazodó ébredés**		
14.30 - - 17:00	**MOZGÁS, JÁTÉK CSOPORTSZOBÁBAN, VAGY SZABADBAN** **Párhuzamos tevékenységek:** **átöltözés, testápolás, uzsonna** **szabadon választott tevékenység** **óvónő által kezdeményezett tevékenység** **folyamatos távozás az óvodából.** **az óvoda zárása.**	**SZABAD JÁTÉK**	

Megjegyzés:
Az óvoda nyitva tartása: 6.00 -17.00 óráig (a helyi igényeknek, fenntartói jóváhagyásnak megfelelően)
A csoport másik csoporttal összevontan működik:
Reggel: 6.00 – 7.00 Délután: 16.30 – 17.00

Hetirend

(ajánlás)

napok	**Hétfő**	**Kedd**	**Szerda**	**Csütörtök**	**Péntek**
TEVÉKENYSÉGEK	Mozgásos játék	A külső világ tevékeny megismerése	Mozgás (testnevelés)	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, mintázás, kézimunka
	Verselés, mesélés				
	Mindennapos torna, játékos mozgás				
	Játék, Munka jellegű tevékenységek, A tevékenységekben megvalósuló tanulás.				

A hetirend csoportonként változó, egy intézményen belül az óvodapedagógusok egyeztetik, melyben meghatározó a tevékenységek eszköz és hely igénye.
Nem jelenti a régi egy nap egy foglalkozást. A tevékenységek komplexek (pl.: a külső világ tevékeny megismerése tevékenység közben zenehallgatás, vers- mese)

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, tevékenységek, a gyermek pedig szabadon választhat a lehetőségek közül.

A szervezett tevékenység formái

Az óvodás gyermek számára a ***kötetlen*** foglalkoztatási forma a legalkalmasabb tevékenységi keret, mely biztosítja számára a szabad játék, a tevékenység szabad megválasztását. A párhuzamosan végezhető tevékenységek az óvodapedagógustól nagy figyelmet, tudatosságot, felkészültséget, nagyfokú szervezést, áttekintőképességet, differenciálást, kreativitást igényel.

A tevékenységek közül a testnevelést és a mesét szervezzük ***kötött*** formában.

A szervezett tevékenység munkaformái

Frontális – az egész csoportnak egyszerre szóló (pl. mozgás, mese, körjáték, séta)

Mikrocsoportos – kisebb csoportokban az egyéni fejlettségnek, érdeklődésnek megfelelően (pl. környezet tevékeny megismertetése, mozgás, rajz, zenei képességfejlesztés)

Egyéni – részképességek fejlesztése egyéni igények szerint.

A ***differenciálás***sal az a célunk, hogy elősegítsük az egyes gyermekek sikeres tanulását. Mivel minden gyermeknek mások és mások a tanulási szükségletei és a már meglévő

tapasztalatai, ezért a gyermek tanulási folyamatát úgy segítjük elő, hogy azt az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

A tevékenység differenciálása:

- a motiváltság elérésében,
- a tevékenység tartalmában,
- eszközben,
- módszerekben (beszélgetés, bemutatás, szemléltetés, próbálgatás),
- pedagógus szerep (kezdeményező, tanácsadó, ösztönző),
- szervezés, munkaformában (egyénileg, párban, csoportban),
- szervezés módjában (kötött, kötetlen),
- időkeretben,
- önállóság fokában, a segítségadás módjában valósul meg.

A fejlődés nyomon követése

A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését folyamatosan dokumentáljuk az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossziéjában tároljuk. Ezek a következők:

- feljegyzés családlátogatásokról,
- anamnézis,
- rajzok, gyermekmunkák,
- fejlettségmérő lap,
- megfigyelések,
- feljegyzés fogadóóráról, rendkívüli eseményről,
- szakvélemények.

Alapszolgáltatások (utazó szakember ellátásában)

- logopédia,
- gyógytestnevelés,
- részképesség lemaradásának korrekciója,
- sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- hitéletre nevelés.

4. Az óvoda kapcsolatai

„A gyermek a miénk is, az enyém is, a tiéd, mindannyiunké.”

Hermann Alice

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Célunk

- Folyamatos, tartalmas együttműködés kialakítása, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.
- A három nevelési terület összhangba hozása, megtartva azok sajátosságait.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei

- Kölcsönös bizalom, a család és az óvoda között nyílt, őszinte partneri kapcsolat.
- A szülők világnézetének, nevelési elvének, véleményének tiszteletben tartása.
- Az óvoda – család, illetve az óvónő és a szülő kapcsolatában érvényesüljön a kölcsönhatás.
- A szülők tájékoztatása az óvodai nevelőmunkáról.
- Az óvodai életbe való betekintés lehetőségének biztosítása.
- A szülő érezze, hogy gyermekét szeretik az óvodában.
- Az óvónő emberi magatartása, szakmai felkészültsége példamutató legyen.

A szülő tud legtöbbet a gyermekről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont a pedagógusnak van olyan szaktudása és olyan tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermek fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus feladata

- Figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait.
- Az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A személyes kapcsolattartása során érvényesül a tapintat, a segítő szándék, a szülők elfogadása.

Az együttműködés formái az információk folyamatos áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

Az együttműködés formái

Családlátogatás

Célja: hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket családi környezetében, felmérje helyét, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.

Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

A tapasztalatokat a gyermek személyi dossziéjában rögzítjük. A családlátogatást szükség szerint, - ha indokolt a gyermek fejlődése szempontjából, vagy érdekében- többször is meg kell szervezni, akár a gyermekvédelmi felelőssel együtt is.

Befogadás

Célja: a gyermek beilleszkedésének segítése.

A gyermekek különböző családból, bölcsődéből, vagy más közösségből érkeznek. A beszoktatásra azért van szükség, mert a gyermek számára ismeretlen a környezet, a dolgozók, a többi kisgyermek, a szokások.

Szülő és gyermeke megismerheti az óvodai életet, a szülő pozitív mintát kap a gyermeke neveléséhez.

A befogadás időszaka meghatározó a jövőre nézve. Meg kell nyernünk a szülő és a gyermek bizalmát is, ezért fontosnak tartjuk az anyás, fokozatos beszoktatást. A szülőket erről a lehetőségről tájékoztatjuk, és arra motiváljuk, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel gyermekük érdekében.

A befogadás időszaka egyénenként változó.

Közös programok, ünnepek

Célja: az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyítése, a család és az óvoda értékrendjének még jobb megismerése, szemléletük formálása, nevelési elveik közelítése.

A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt szervezett kirándulásokat, sportprogramokat, játszóházakat, kulturális eseményeket, települési rendezvényeket.

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból mind külsőségekben, mind tartalmában.

Fogadóóra

Célja: a szülők korrekt tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, viselkedéséről, esetleges problémákról.

Személyre szabott, bizalmas, igény szerinti időpont egyeztetéssel történik. A fogadóórát szülő és pedagógus egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő felkészült legyen (gyermekmunka, feljegyzések). Javasolt minden évben legalább 1-2 alkalommal egyéni beszélgetést folytatni a szülőkkel.

Szülői értekezlet
Célja: az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése.
Az óvodapedagógus feladata a tájékoztatáson kívül a szülői vélemények, javaslatok meghallgatása, átgondolása, a lehetőségeket és a gyermeki szükségleteket figyelembe véve.
Az időpontról, témáról a szülőket legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell.
A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.
A szülői értekezlet lehet összevont, csoportos, a gyermekek kisebb csoportját érintő.

Szülői klub
Célja: a szülők többségét érdeklő témakörben előadás szervezése, a téma kötetlen jellegű megvitatása.
Nevelési évenként egy-két alkalommal, a témában felkészült szakemberrel. Érdemes szülői körben is tájékozódni.
A helyi igények szerint megszervezhető a Baba-mama klub, ami az óvodáztatási kort megelőző gyermekek és szüleik számára is jó lehetőség játékra, beszélgetésre, az óvodával való ismerkedésre.

Egyéb
Napi információcsere röviden, tömören a lényeges eseményekről, a gyermek állapotáról.
Igény és elégedettségi vizsgálatok (erősségek, gyengeségek, fejlesztés).
Szülői Szervezet érdekegyeztető, érdekérvényesítő fóruma.
Szülők írásos tájékoztatása (dokumentumok, kiírások).

Kapcsolattartás várható eredményei

- A családok elégedettek az óvoda működésével, azonosulni tudnak annak nevelési elveivel.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

Kapcsolat a Fenntartói Társulás óvodái, a kompetencianevelést bevezetett és más óvodák között

Célunk: a programot alkalmazó óvodák közötti elmélyült, tartalmas együttműködés, egymástól való tanulás.
Egymás környezetének, szakmai munkájának megismerése, segítése, tapasztalatok átadása, eredmények összehasonlítása.
Ehhez szükség van az igény szerinti konzultációk, továbbképzések, látogatások, bemutatók, munkaközösségek, közös programok szervezésére.

Óvoda és az iskola

Cél: az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, a nevelési feladatok összehangolása, egymás munkájának megismerése.

Az együttműködés formái

- Kölcsönös hospitálás, tapasztalatgyűjtés tanórákról, óvodai munkáról.
- Tanköteles korú gyermekek látogatása az iskolában óvónővel.
- Szakmai tapasztalatcsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- Szülői értekezlet a tanköteles korú gyermekek szüleinek.
- Továbbképzések, munkaközösségek, helyileg kialakított hagyományok.
- Rendezvényeken, ünnepeken való kölcsönös részvétel, közreműködés.

Kapcsolat egyéb nevelési, szakszolgálati, egészségügyi intézményekkel

Bölcsőde / családi napközi

Mint az óvodai nevelést megelőző intézményi nevelés színtere, hasznos információt adhat a gyermek fejlődéséről. A két intézmény közötti átmenetet segíti a nevelésért felelős szakemberek közötti kapcsolatfelvétel, látogatások, szakmai tapasztalatcsere.

Pedagógiai szakszolgálatok:

Vizsgálatok, szakvélemények, a gyermekek utazó szakemberrel történő ellátása.
Szakmai együttműködés, segítségnyújtás a családoknak, óvodapedagógusnak.
Fejlesztési javaslat, dokumentálás.

Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézmény

A szülő és a pedagógus nevelőmunkáját, valamint a nevelési-oktatási intézmény feladatainak ellátását pedagógiai szakszolgálat segíti.
A gyermekek gyógypedagógiai, logopédiai, gyógytestnevelési felmérése, szűrése, ellátása.

Nevelési tanácsadó

A nevelési tanácsadás feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek problémáinak feltárása, ennek alapján szakvélemény készítése, a gyermek részképesség fejlesztő, rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával, továbbá az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága, fejlettsége azt szükségessé teszi.

Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

A tanulási és egyéb készségek terén lemaradást, eltérést mutató gyermekek vizsgálata, szakvéleményezése, tovább irányítása a Nevelési Tanácsadó, illetve a befogadó (integráló) intézmény felé.

Egészségügyi szakszolgálat

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálata, szűrővizsgálat (gyermekorvos, védőnő, fogorvos).
Új dolgozók egészségügyi alkalmassági, és a foglalkoztatottak időszakos alkalmassági orvosi vizsgálata a foglalkozás-egészségügyi szolgálat szakorvosa által.
Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat: ellenőrzések, vizsgálatok.
Gyermek és ifjúságvédelmi intézmények
(Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat, Gyámügy)
A gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése, biztosítása.
A veszélyeztetettség megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.
A gyermek családjából történő kiemelésének megelőzése, valamint a szociális válsághelyzetbe került családok segítése.
A gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik a pedagógusok és a szülők számára
A gyermekek érdekében fontos a szakemberek közötti szoros, tartalmas együttműködés. Ennek formái a tanácsadás, értekezletek, továbbképzés, az intézmények pedagógusainak közvetlen segítése látogatásokkal, konzultációkkal, pszichológiai szakanyag átadásával.

Kulturális, közművelődési intézmények, művészek, együttesek, média

Intézmények: könyvtár, művelődési ház, múzeum, Galéria, színház.
Művészek: színész, zenész, képzőművész, népművész, alkotóművész, népi kismesterek.
A kapcsolattartás formái: előadások helyben, látogatások csoportosan pedagógusok vezetésével, kiállítások megtekintése, színházlátogatás szervezése.
Az intézmények, művészek kínálatából úgy válogatunk, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, megegyezzen óvodánk pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával, a gyermekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve.
Helyi újságban, Tó Tv-ben hírek rendezvényeinkről.

Fenntartó Önkormányzat, oktatási bizottság, érintett Kisebbségi Önkormányzat

Cél a korrekt, folyamatos, rendszeres, pozitív munkakapcsolat kialakítása, a kölcsönös nyitottság, információáramlás az együttműködés szellemében, valamint az óvoda zavartalan jó színvonalon való működtetése.

Az együttműködés formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni személyes megbeszélések,
- értekezletek, tanácskozások,
- kölcsönös részvétel az óvodai rendezvényeken, városi rendezvényeken,
- jelentések, dologi, bérgazdálkodási feladatok,
- részvétel a Képviselőtestület ülésein.

Külhoni magyar óvodák

Lehetőségeink szerint, a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei között, az oktatási tér kialakítása érdekében, törekszünk a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre, szakmai kapcsolat fenntartására.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

„Kisgyermekkorban a világ még egy és oszthatatlan, műfajok nélküli szépség. Egybefolyik a játék, tanulás, művészet és munka, álom és valóság.”
Zsámboki Károlyné

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból adódóan a tevékenységformák szétválasztása szinte lehetetlen és nincs is rá szükség. Az általa önként és szabadon választott tevékenységben beágyazódva benne rejlenek már a munkára és a tanulásra jellemző mozzanatok. Játszani, dolgozni, tanulni, a világot felfedezni, saját képére alakítani belső szükséglet és örömforrás. Élete minden percében tapasztalatokat gyűjt, tanul és minden élvezhető percet játékként él meg.
Az óvodáskor vége felé megjelenik már a tudatos tanulás iránti vágy és az az igény, hogy aktívan részt vehessen saját környezetének alakításában, de az elsődleges tevékenységi forma mégis a játék marad.
A gyermek egész lényével, az egész világot, komplex módon akarja felfedezni, megismerni és saját uralma alá hajtani.

1. Játék

Készüljetek játszva az életre és minden munkára, mert a játék nektek komoly foglalkozás!
....mert játék közben tanul az ember legtöbbet,
és legjobban kiismerheti saját magát."
(Kaffka Margit)

A tevékenység célja

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával.
- Érzelmi, akarati tulajdonságok alakítása.
- Szociális, társas viselkedés, magatartás formálása.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.
A kisgyermek csak egyszer óvodás, és ha a szabad játék lehetőségét, mint egyedülálló, személyiségfejlődést elősegítő lehetőséget bárminemű indoklással megrövidítjük, később már semmivel nem lehet pótolni. Ezért fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. A játékkal érhetjük el, hogy a gyermekek intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatokhoz jussanak. A játékkal szerzett élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyai és ötletei teljesülnek.
A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
A gyermekek beszédkészségének fejlesztésére, kommunikációra, párbeszédre számos lehetőséget teremt a játék. A dramatikus játék a hangszínnel, hangerővel való bánást, az anyanyelvi játékok az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztését segíti.
A játék a gyermek számára maga az élet, a legfőbb örömforrás, a lelki sérülések gyógyító eszköze.
A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- **Játékra ösztönző légkör megteremtése**

Biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes, kreatív, alkotó légkör biztosítása. Ebben a légkörben a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel, hol, mennyi ideig tart a játékuk.
Gondoskodás, védelem, segítségnyújtás a játék folyamatában.
A gyermekek feltétel nélküli szeretete, a másság elfogadása.
Csak annyi szabályt vezessen be, ami segíti a nyugodt, rugalmas, oldott légkör fenntartását, az alkotó cselekvést.
Hitelesség, bátorító, támogató, inspiráló magatartás.

- **Játszóhelyek kialakítása**

A különböző jellegű tevékenységekhez, játékokhoz különféle játékra csábító állandó és ideiglenes, a gyerekek eltérő igényeit kielégítő játszóhelyek biztosítása csoportban és udvaron. Ilyen a meghitt mese-, a kincseket őrző-, természeti-, rajz-, építő sarok, kuckó, mozgást biztosító tér.

- **Játékeszközök, játékszerek biztosítása**

A játékeszközök ösztönzik, motiválják, gazdagítják a gyermekek elképzeléseit, segítik elgondolásaik megvalósítását, részben tárgyai magának a játéknak, bármire felhasználhatók. Megválogatásában tükröződni kell az igényességnek, fontos, hogy igazodjon a gyermekek életkorához, a különböző játékfajtákhoz, az egyes gyermekek játékszükségletéhez, segítsék elő a sokoldalú fejlődést, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra, tapasztalatszerzésre, mozgásra serkentsenek.
Legyen félkész, „sok mindenre” jó, újrahasznosítható anyag, eszköz, tárgy a gyermek környezetében, amit felhasználhat a játékában, amiből alkothat.
Fontos, hogy a játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.

- **A szabad játék és a vele párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése**

Jó napirenddel a hosszantartó, zavartalan játékidő biztosítása.
Szabad játék, amikor az óvónő biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, a szabadságot

a játéktevékenység kiválasztásában,
a játékeszközök megválasztásában,
a társak megválasztásában
a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
a játszóhely megválasztásában és kialakításában.

Kezdeményezett játék, amikor az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, amelyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése.
Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységbe való bekapcsolódás önkéntes, a játékszereket nem kell elrakni, így a gyermek bármikor visszatérhet játékához.

- **Élményszerű óvodai élet biztosítása**

Az élmény a játék egyik fontos feltétele. Élmény nélkül nem alakulhat ki a játék. A gyermek játékában élményei - pozitív és negatív egyaránt - tükröződnek.
A személyiségünkben azok a tapasztalatok raktározódnak el mélyen és hosszú időre, vagyis élményként, melyek megélését erős érzelmek kísérték.
Az óvónő biztosítson minél több pozitív élményszerzési lehetőséget a mindennapokban.

- **A gyermek játékának támogatása**

A gyermekjáték fejlődésének nyomon követése, differenciált reagálás, egyéni bánásmód.
A gyermek által felállított szabályok elfogadása.
Hagyja a gyermeket cselekedni, saját elgondolása szerint választani.
Biztosítsa önállóságukat, szabad kezdeményezésüket.
Új játék használatának megismertetése.
Modell értékű viselkedés.
Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermek igényli, maga is játszótárs lehet.
Figyelni (beleélőn, együtt érzőn), készen állni.
Segítségnyújtás, ha szükséges. Megértéssel, személyre, adott helyzetre szabottan (jelenlét, ráfigyelés, beszélgetés, elismerés, bátorítás, ajánlás, javaslat, megerősítés, békítés, egyezkedés, ötletadás, segítség valamiben).
Csak akkor avatkozzék be a játékba, ha az eldurvul, vagy ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, nyugodt játékát.

Főbb játékfajták és személyiségfejlesztő hatásuk

Gyakorlójáték: nagymozgás, finommotorika, mozgáskoordináció, térészlelés, tapintásos észlelés, verbális készség.

***Szimbolikus szerepjáték*:** szocializációs készség, kommunikáció, erkölcsi, akarati tulajdonság, kognitív képesség.

Konstruáló játék: szem-kéz koordináció**,** finommotorika, térészlelés, alak- és formaállandóság, rész és egész viszonyának észlelése, kreativitás, vizuális memória.

Szabályjáték: kognitív képességek, akarati tulajdonságok, szocializációs készségek.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Örömmel, és önfeledten játszik.
- Szívesen épít, konstruál, barkácsol.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet, képes elfogadni játszótársa elgondolásait.
- Szeret dramatizálni, bábozni.
- Betartja a játék-és társas viselkedés elemi szabályait és erre másokat is figyelmeztet.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Játékeszközökre vigyáz.
- Problémahelyzetekben kreatív.

2. Verselés, mesélés

"A mese maga az igazság álruhában"
Sándor Ildikó

A tevékenység célja

- A gyermekek érzelmi, erkölcsi, és értelmi fejlődésének és fejlesztésének segítése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- Esztétikai ízlés, erkölcsi ítéletalkotó képesség megalapozása, majdani olvasóvá nevelés.
- Anyanyelvi nevelés, nyelvi képességek fejlesztése.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A népköltészeti alkotások egyszerűen, tisztán közvetítik a nép értékeit számunkra. Erkölcsi tanításai segítenek eligazodni a világban. Általuk megismerkedhetünk a magyaros észjárással, a sajátos nyelvezettel, szokásokkal, tárgyi világgal.

Szólás és közmondáskincsünk a nép tulajdona, mely a társas kapcsolatok alakulásában, a közösségi élet szabályainak elfogadásában, betartásában, az egyén magatartásformálásában iránymutató lehet.
Az érzelmi biztonság megadásának, az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.
A vers esztétikai forrás is, melyet annak ritmusa, zeneisége adja. Megéreztethetjük vele anyanyelvünk varázslatos szépségét. Nincs külön „verstanuló” tevékenység, csak vers mondogatása változatos helyzetekben, hangulathoz kötődően a napi élmény, tevékenységek szerves részeként.
Elvünk, hogy a gyermekek kevés verset tanuljanak meg, de azt jó hangsúlyozással és érthetően tudják elmondani.
A népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
A mese által a gyermek pozitív érzelmekkel töltődik fel.
A mese - képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.
A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a

szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
A mese tevékenység előtti szertartásnak fontos szerepe van az óvodában, hisz ráhangol az élmény befogadására, a várakozás jóleső érzését kelti, lecsendesíti a még mozgásban lévő gyermeket. A szertartás része lehet a meseszignál, zene, ének, mondóka, besötétítés, gyertyagyújtás, mesepárna, báb alkalmazása.
A bábozás, a dramatikus játék, a drámajáték szervezett tevékenység, a mese feldolgozásának egy lehetséges módja. Eközben fejlődik a gyermekek improvizációs készsége, helyes reagálási készsége, viselkedésük, gyakorolják a helyes kommunikálást. A gyermekek játékidőben, az eszközök, a légkör, a szabadság biztosítása mellett spontán is alkalmazzák.
A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.
A vers, mese, komplexen áthatja a többi tevékenységet is.
A családokban gyakran előfordul a személytelen televízió, számítógép, játékot, mesét helyettesítő szerepe. Ezek gyakran helytelen mintát adnak, feszültséget okoznak, agresszivitásra ösztönöznek, félelmet keltenek. Nagyon fontos feladatunk tehát a szülők szemléletének formálása a bensőséges kapcsolatot alakító mesélés iránt.

A tevékenység tartalma, anyaga:

- népi mondóka (ölbeli játékok, állathívogatók, kiolvasók, halandzsa szöveg)
- népköltészet: népi játékok, népi gyermekköltészet, népmese (állatmese, láncmese, tündérmese, tréfás mese, csalimese)
- klasszikus: mese, történetek, elbeszélések, versek, verses mese, meseregény
- kortárs irodalmi művek (novellisztikus, realisztikus, lírai)
- szólások, közmondások, találós kérdések

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- Az irodalmi anyag igényes, életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő összeállítása.
- Beszédkedv felkeltése, beszédindítás.
- Kedvelt hagyományos formák biztosítása (ölbeli játékok, mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok, anyanyelvi játékok).
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- A mesetevékenység szokásrendjének, szertartásának kialakítása.

- Művészi értékű, esztétikai élményszerzési lehetőség biztosítása a saját előadáson túl, színházlátogatással, művészek meghívásával.
- Könyvtárlátogatás szervezése.
- A személyes mesélés, ölbeli játékok szerepének megismertetése a szülőkkel.
- A gyermek saját vers- és mese alkotásának elősegítése, a megfelelő motivációs légkör megteremtése.
- Hely, idő, tárgyi eszközök biztosítása (mesesarok, bábok, mese-, verses-, képes könyvek, jelmezek, kellékek, diavetítő).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a mese, vers szeretete.
- Képes kitartóan figyelni.
- Szívesen ismételget verseket, rigmusokat.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Egyénileg vállalkozik a mesék, versek, mondókák elmondására.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Szívesen nézeget képeskönyveket, képről mondatokban beszél.
- Tud meséket, történeteket kitalálni, mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Csak énekelj, mert az ének jó dolog. Csak énekelj, mert az ének víg dolog.
Csak énekelj, mert az énekben szív dobog.”
Bárdos Lajos

A tevékenység célja

- A közös éneklés, közös énekes játék örömének megéreztetése a gyermekekkel, hogy azon keresztül formálódjon zenei ízlésük és esztétikai fogékonyságuk.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások, és a népi hangszerek megismertetése által.
- A szülőföldhöz kötődés, a hazaszeretet érzelem gazdag megalapozása.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- Játékos zenei alkotókedv ösztönzése, zenei képességek fejlesztése.
- A mozgáskultúra formálása.

A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát és emberi magatartását.
A kisebb gyermekek nagyon élvezik az ölbeli játékot, amelyeket a felnőttekkel közösen játszanak. A tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény a szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának első láncszeme.
Az ének, zene, énekes játék örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket. A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottabbá, érzelemvilága színesebbé válik. Formálódik társas kapcsolata.
Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
Minden népzenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia. A kis zenei formákon keresztül kell elérkezni a világirodalom remekeihez.
A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
A zene érzelmekre hat, élményt nyújt, aminek hatása életre szóló.
A mondókák, énekek ismételgetése segíti az artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését, a szókincs bővítését, azaz az anyanyelvi nevelést.
Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
A zenehallgatási anyagokban megjelennek a kisebbségi gyermekek zenei kultúrkörébe tartozó gyermekdalok.
A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Hallgatunk zenét, énekelünk gondozási feladatok végzése, játék közben, elalvás előtt, ébresztéskor, ábrázoló tevékenység közben, sétánál, mesénél, tornázhatunk zenére, azaz komplexen, bármikor és sokat.
Lehetőséget teremtünk hangversenyre iskolások, szülők, művészek részvételével. Szervezünk zenés színházlátogatást.

A tevékenység tartalma:

- ölbeli játékok (arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék),
- mondókák, kiolvasók,
- népi gyermekdalok,
- műdalok (évszakhoz, ünnephez kötődő),
- énekes játékok (szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító-fogyó játék, kapus),
- zenei képességek fejlesztése,
- éneklési készség, a tiszta éneklés,
- hallásfejlesztés (magas-mély, halk-hangos, dallamfelismerés, dallambújtatás),
- hangszínek megfigyelése, környezetünk hangjai, belső hallás fejlesztése,
- ritmusérzék fejlesztés (egyenletes lüktetés, ritmus, gyors-lassú, kettes lüktetés),
- ritmus visszhang, kettes lüktetés, tempóérzékelés,
- mozgás, térforma, mozgáskultúra, gyermektánc,
- zenélés (dob, cintányér, háromszög, egyszerű népi hangszerek),
- énekes népszokások (szüret, Lucázás, lakodalmas, pünkösdölés, vásári játék),
- zenei alkotófantázia fejlesztése (kérdés-felelet, énekelve beszélgetés, köszönés),
- zenehallgatás (népdalok, klasszikus zene, magyar zeneirodalom, táncházi muzsika, más népek dalai).

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A zenei anyagok igényes, életkornak, képességszintnek megfelelő válogatása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A harmonikus, szép mozgás fejlesztése.
- Óvodában is játszható énekes népszokások válogatása.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Tárgyi feltételek biztosítása (zenei tér, hangszerek, az énekes játékokhoz szükséges kellékek, barkácsolt ritmuseszközök, magnó, videó, CD lejátszó)
- Az óvónő és dajka is örömmel vegyen részt a közös éneklésben, körjátékban.
- Hangversenyek szervezése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen, élvezettel játszik énekes játékokat.
- Bátran, tisztán, helyes szövegkiejtéssel énekel akár egyedül is.
- Élvezettel hallgat zenét.

- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú…
- Tud dallamot, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Érzi és tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- Képes egyszerűbb hangszerek használatára.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„A gyermekrajzok olyanformán szépek és értelmesek, mint a csillagos ég.
A gyermekrajzok tele vannak Göncölszekerekkel, színtelen csillagokkal,
ahogy botorkált a ceruzája. A botorkáló ceruza tévedései, reménységei a névtelen csillagok
és az éppenhogy sikerülő jelek a felismerhető csillagképek."
Melocco Miklós /szobrászművész/

A tevékenység célja

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése, a lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, kreativitásuk fejlesztése.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A helyes ceruza- és eszközfogás elsajátítása.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítunk.
Olyan nyugodt alkotó sarkot alakítunk ki, ahol a tárgyi feltételek állandóan biztosítottak (munkaasztal, tároló helyek, alkotóeszközök). Méretben, minőségben megfelelő változatos eszközök állnak rendelkezésre. Újrahasznosítható anyagokat gyűjtünk a tevékenységekhez, ezzel a környezettudatosságra nevelést, a kreativitást fejlesztve.
A tevékenységhez olyan légkört biztosítunk, amelyben a gyermekek szívesen alkotnak.
Elegendő idő áll a gyermekek rendelkezésére, hogy addig alkothassanak, ameddig kedvük tartja.
A gyermekeket egyénenként megtanítjuk az eszközök biztonságos kezelésére.
A differenciálást témában, eszközben, technikában biztosítjuk.
Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
A tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi és plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
Lehetőséget biztosítunk a gyermekmunkák válogatás nélküli esztétikus kiállítására.

Művészeti élményszerzési lehetőség az óvodában megszervezett galéria, kiállítás iskolások, népi kismesterek, helyi művészek, alkotók munkáiból, gyűjteményekből. Lehetővé tesszük az alkotókkal történő személyes találkozást, esetleg közös tevékenységet. A helyi Galéria, kiállítások megtekintése is fontos esztétikai élmény.

A tevékenység tartalma:

- képalakítás (rajzolás, festés, kollázs, díszítés, képalakítás nyomatokkal),
- mintázás (agyag, gyurma, só gyurma, homok, hó, papírmasé, gipsz),
- kézimunka (szövés, fonás, varrás, vágás, papírvarázs, barkácsolás a természet kincseiből, fűzés, gyöngyözés),
- építés (homokból, dobozokból, építő kockákból, egyéb anyagokból),
- játékkészítés (különböző anyagokból, félkész anyagokból),
- környezetalakítás (csoportszoba, egyéb helyiségek, udvar, dekoráció, kiállítás),
- műalkotásokkal való ismerkedés.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz. légkör).
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek számára elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, betartását figyelemmel kíséri: hosszú ujjú ruha feltűrése, kötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- A tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- A tevékenységek szervezett formáinak biztosítása.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Felhasznál természetes- és újrahasznosítható anyagokat.
- Hazánk kulturális értékeinek, műalkotásainak bemutatása (migráns gyermekét is).
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- A gyermekek alkotásainak gyűjtődobozt, dossziét biztosít.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget a szabad alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való tevékenységre.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogásra.
- Az óvoda helyiségei esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyerekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- A képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja az eszközöket (ceruzát, ollót. ecsetet).
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri az alapszíneket, és bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő.
- Ábrázoló tevékenység során kitartó.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti környezetét.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Örül az egyéni és a közös kompozícióknak.
- Téralakításban, építésben kreatív, együttműködő.
- Rácsodálkozik a szép látványára, tud gyönyörködni benne.
- Megfogalmazza esztétikai véleményét, tud beszélgetni alkotásairól.

5. Mozgás

„A mozgás sok mindenre orvosság,
de nincs olyan gyógyszer, amely a mozgást helyettesítené!”
Görög mondás

A tevékenység célja

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A harmonikus mozgás, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése.
- Testi képességek fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség).

A mozgásfejlesztés területei

- Szabad játékban, a gyermek spontán, természetes mozgása közben.
- Kötelező testnevelési foglalkozáson.
- Mindennapi testnevelésen.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Célja

Megőrizni, vagy felkelteni a mozgáskedvet és tudatosan építeni rá.

Minden gyermek találja meg a fejlettségének, érdeklődésének legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.

Bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában, és az udvaron.

A szabad mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközökről és lehetőségről a szabadban és csoportszobában egyaránt. A balesetek elkerülése érdekében közösen kialakítjuk a szabályokat.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon, és a mindennapi testnevelésen

Célja

A tervezett, szervezett, irányított testnevelési tevékenységgel a mozgáskultúra fejlesztése, koordinált mozgás alakítása.

Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű gyakorlatokból tevődik össze.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél jelenik meg.

A foglakozásokon alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére (lábboltozat erősítő, tartásjavító torna)

A testnevelés anyaga:

- természetes mozgás (járás, futás, csúszás, mászás, ugrás, támasz, függés, gurulás, egyensúlyozás),
- testséma fejlesztő gyakorlatok,
- gimnasztika és talajtorna elemek,
- labdadobás, elkapás, pattintás,
- a tér mozgásos megismerése,
- szem-kéz, szem-láb koordinációs mozgás,
- testi képességeket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) fejlesztő mozgás,
- észlelést, finommotorikát, keresztcsatornát fejlesztő gyakorlatok,
- mozgásos játékok.

A mozgásfejlesztés magában foglalja az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációt. A mozgás az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását, a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró és ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.
A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
Prevencióként láb- és tartásjavító tornát iktatunk be.
A mozgás szépségének együttes átélését zenés, mozgásos percekkel biztosítjuk. Ez lehetővé teszi a mozgáskultúra megalapozását is.
Keressük az úszásoktatás szervezésének lehetőségét, szervezünk mozgásos programokat.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A mozgásigény kielégítése, mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve felkeltése.
- A balesetek elkerülése végett szabályok kialakítása, betartatása.
- Mozgásos tevékenységek lehetőségének biztosítása a csoportszobában és a szabadban.
- Testalkati deformitások megelőzése céljából speciális gyakorlatok beiktatása.
- A dajka bevonásával a balesetvédelem, differenciálás megvalósítása, a várakozási idő csökkentése.
- Családi mozgásos programok szervezése.
- A gyermekek optimális terhelése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Nagymozgása és finommotorikája harmonikus, összerendezett.

- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztos, alkalmazza a jobb és bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes megnevezni, és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Tud rollerezni, kerékpározni, labdázni.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

6. A külső világ tevékeny megismerése

"A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik.
Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk."
(Gerald Durell)

A tevékenység célja

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.
- A környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozása, a természet értékeinek védelme.
- A környezet megszerettetése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- A gyermekek matematikai gondolkodásának fejlesztése különböző élethelyzetekben, változatos tevékenységekben.

A tevékenység alapelve a „Szeresd, ismerd, védd a természetet" szemlélet megerősítése.
A természet védelme ma már nem csak a védett természeti értékekkel való törődést, hanem a természet egészének, válogatás nélküli védelmét jelenti. Ez pedig mindannyiunk közös feladata.
A gyermekeknek a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
A matematikai nevelést áthatja az életszerűség. A nap minden mozzanatában megtalálható a matematikai tapasztalatokat, ismereteket igénylő döntés. Életünk tele van matematikai tartalmú helyzetekkel.

A tevékenység tartalma, anyaga:

- az óvoda, az ott dolgozó felnőttek és munkájuk,
- család (családtagok, rokonok, családi viszonyok, otthonunk, a lakás),
- foglalkozások, mesterségek (szülők foglalkozása),

- az óvoda közvetlen és tágabb környezete (intézmények, középületek, múzeum, szobrok, galéria, gyógyszertár, orvosi rendelők, boltok),
- testünk, tisztálkodás, egészség-betegség,
- táplálkozás, egészséges életmód,
- állatok (madarak, háziállat, vadállat),
- növények (zöldségfélék, gyümölcsök, fák, virágok),
- gondozási feladatok kint és bent,
- napszakok, napirend, tevékenységek,
- évszakok, időjárás, környezetalakító munkálatok,
- közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi járművek), a közlekedés szabályai,
- jeles környezet- és természetvédelmi napok,
- megfigyelések, gondozás, védelem, kísérletek, gyűjtések, tevékenységek,
- a környezet megismerését szolgáló játékok,
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek,
- matematikai szabályjátékok, fogalmak, kifejezések, összefüggések,
- problémahelyzetek.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, megismerési vágyára építve, tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket, a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, gyakorlásra és alkalmazásra, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Ünnepélyek, és hagyományőrzés formájában közvetítse az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Környezetbarát szokások megalapozása (pl. takarékosság a vízzel, árammal, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés).
- Sétákat, kirándulásokat, látogatásokat, terepgyakorlatokat szervez megfigyelések, megismerés, élményszerzés, gyűjtés érdekében.
- Lehetőséget biztosítása természetsarok, kertgondozásra.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltatása.
- Múzeumlátogatásokat szervezése lehetőség szerint.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességének fejlesztése, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a tapasztalat és ismeretszerzés során.
- Természetbarát, környezetbarát szemlélet formálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Tudja saját és szülei nevét.
- Tudja, hogy hol lakik és mi a pontos lakcíme.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja születési helyét, idejét.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Felismeri a napszakokat, a hozzájuk tartozó tevékenységeket.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, az intézményeket, szolgáltatókat, üzleteket, művészeti alkotásokat.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétán, kiállításon, rendezvényen.
- Ismeri a közvetlen környezetében élő növényeket, állatokat.
- Óvja, védi a növényeket, az állatokat..
- Ismeri, és szívesen végzi a növényápolás és az állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Logikus gondolkodású, jó problémamegoldó képességű.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog (számlál, összehasonlít, bont, egyesít).
- Jól tájékozódik térben, síkban.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

7. Munka jellegű tevékenységek

„Ha csak lehet, játszik a gyermek.
Mert végül a játék komolyodik munkává.
Boldog ember, ki munkájában megtalálta a valamikori játék hangulatát!”
Sütő András

A tevékenység célja

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- Sajátítsák el az eszközök rendeltetésszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük (kognitív).
- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk (érzelmi –akarati).
- Alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk (szociális-társas).
- Pozitív munka-attitűd kialakítása.
- Tudjanak együttműködni.

A munka a játékból bontakozik ki, melyet a gyermekek elsősorban önmagukért, majd a közösségért végeznek.
A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.
A gyermekmunka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
Munka jellegű tevékenységet a gyermekek az óvodai élet teljes rendszerében végeznek, nehéz különválasztani más tevékenységektől.
Alapelvünk: önállóan munkát végezni, másokon segíteni, a munkánkkal örömet szerezni.
A közös munka örömének megéreztetése kiemelt feladatunk, mert ez az érzés ösztönzi a gyermekeket újabb munkára.
A teljes önállóság elérése érdekében meg kell erősíteni az önkiszolgálást minden területen.

A tevékenység tartalma

- Önkiszolgálás (étkezés, tisztálkodás, szobatisztaság, öltözködés),
- mindennapi élettel kapcsolatos munkák (előkészületek tevékenységekhez, rendrakás tevékenységek után),
- naposi feladatok (terítés, mosdói feladat),
- alkalomszerű feladatok (megbízások, segítés a felnőtteknek, kicsiknek),
- kerti munkák (gereblyézés, levélgyűjtés, kertészkedés, növényültetés, öntözés),
- állatgondozás (akvárium, terrárium, madáretetés),

- barkácsolás,
- a környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás).

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- Szeretetteljes, bizalmon alapuló, nyugodt, derűs légkör kialakítása, melyben a munka jellegű tevékenységgel „megkínált" gyermek életkorának megfelelően szabadon cselekedhet.
- Megfelelő eszközök biztosítása (gyermekméretű, célszerű) melyek motiválhatják a gyermeket a felnőtt utánzására.
- A munkaeszközök balesetmentes használatának megtanítása, felügyelet biztosítása.
- Változatos, elegendő munkalehetőség szervezése.
- A gyermekkel való együttműködés.
- Megfelelő hely, elegendő idő biztosítása a munka elvégzéséhez.
- A munkafajták, a munka mennyiségének fokozatos bevezetése, differenciálás a feladatadásban.
- Kerti munkák szervezése, növénygondozás, megfigyelési lehetőségek biztosítása.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés.
- Pozitív viszony kialakítása a rendszeres munkavégzéshez.
- A munkajellegű feladatok adása legyen természetes, soha ne legyen büntetés jellege, inkább jutalomszerű.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységeket önállóan, szükség szerint elvégzi.
- Pontosan megérti, mit várunk el tőle, és azt önállóan teljesíti.
- A naposi feladatokat önállóan, pontosan végzi.
- Szeret közösségben dolgozni.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használja.
- Szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- Örömmel segít társainak, a kisebbeknek.
- Szeret ajándékot készíteni szüleinek, társainak.
- Ügyel környezete rendjére, tisztaságára, vigyáz a játékokra, rendben tartja azokat.
- Szívesen közreműködik a környezet-, növény- és állatok gondozásában.
- A munka jellegű tevékenységeit a felelősségérzet, a feladattudat, és a kitartás jellemzi.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Amit hallok – elfelejtem;
Amit látok – megismerem;
Amit csinálok – megtanulom.”
(Ősi bölcsesség)

A tevékenység célja

- A tanuláshoz szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- A teljes személyiség fejlesztése.
- Az ismeretek alkalmazására, felhasználására való felkészítés, a gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása.
- A tanuláshoz szükséges pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- A gyermek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Változatos, a gyermek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés lehetőségének kiaknázása.
- Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés biztosítása.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Differenciálás - az egyén fejlődési, érési ütemét figyelembe véve - a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Az örömteli tanulással intellektuális érzelmeket kelt: felfedezés, megelégedettség, „az én csináltam”, „a képes vagyok rá”.

- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek felismerése és fejlesztése, speciális szükségletük kielégítése, kreativitásuk ösztönzése, a szülő segítése.
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek, majd együttműködés a gyermek egyéni fejlesztésében.
- Tapasztalás, tevékenység, gyakorlatiasság, életközelség hassa át a tanulási folyamatot.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, bátran kérdez.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

9. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok, néphagyományok

„A kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”
Kodály Z.

Célunk

- A néphagyomány és népi kultúra iránti fogékonyság megalapozása.
- A múlt értékeinek átörökítése.
- A környezet, a haza, a közösség iránti szeretet megalapozása.
- Élmény és érzelemvilág gazdagítása.

Az elődök öröksége, a hagyományok átörökítése kiváló módszer a személyiség fejlesztésére, a gyermek és a világ, a gyermek és a haza kapcsolatának elmélyítésére, az identitástudat fejlesztésére.
A népszokások átszövik egész életünket, megkülönböztetnek más népektől, keretet adnak cselekedeteinknek, és formálják mindennapjainkat.
A népszokások tudatos ápolása fokozza múltunk értékeihez az érzelmi kötődést és a valahová tartozás érzését erősíti. Az évről évre visszatérő jeles napok ünnepnapokká válnak a gyermekek életében, a közös élmények a gyermekek szociális kapcsolatrendszerét mélyítik.
A hagyományőrzés beépítése a nevelésbe az érzelmi, erkölcsi és az esztétikai nevelés megvalósulását is segíti.
Rengeteg örömet, csodát, érzelmi gazdagságot vihetünk ez által a gyermekek életébe.
A hagyományok az adott társadalom értékrendjét, világszemléletét tükrözik.
Ünnepeink előkészítő szakaszát az érzelmi, hangulati ráhangolódás, ajándékkészítés, dekoráció készítése, vers, dal tanulása jellemzi, melybe a szülőket is bevonjuk.

Ünnepeink, helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek, rendezvények

- Szent Márton napja
- Adventi készülődés, Mikulás Lucázás, Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja - évzáró
- Gyermeknap
- Születésnap

VII. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

„Minden egyes gyermek egy csoda.
Nem lehet tudni, hogy kiben mi lakozik, … Ha ajtót nyitunk előttük, esélyt adunk nekik, hogy kibontakoztassák a személyiségüket, a tehetségüket."
Böjte Csaba

Célunk

- Legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése.
- Valósuljon meg a diszkrimináció- és szegregációmentesség az intézmény minden tevékenysége során.
- Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás.
- Működjön az inkluzív pedagógiai szemlélet, érvényesüljön az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányból adódó hátrányok tolerálása, csökkentése.
- Valósuljon meg a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- **Az egyenlő bánásmód megvalósítása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében**
- A gyermeki jogok érvényesítése, mindenekfelett álló érdekeik képviselete.
- Az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlő hozzáférés biztosítása.

- **A diszkrimináció és szegregációmentesség területének tekintetében**
- A tagóvodákba történő beiratkozásnál, felvételnél, gyermekcsoportba történő elhelyezéskor az egyenlő esélyek biztosítása, a törvényi előírások figyelembe vételével.
- A hátrányos megkülönböztetés és elkülönítés minden formájának elutasítása.

- **A gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás érdekében**
- A gyermekek érdeklődését figyelembe vevő differenciált bánásmód alkalmazása.
- Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.
- Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazása, felzárkóztatás, kiemelkedő képességek gondozásának biztosítása.

- **Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása, a hátrányok csökkentése érdekében**

- A másság elfogadása, a különbözőségek sokszínűségének tolerálása.
- A gyermek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.
- A hátrányok enyhítését segítő korszerű eljárások, módszerek alkalmazása, innovációs készség erősítése.

- **A családokkal és óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés megvalósítása érdekében**

- A szülők tájékoztatása, támogatása a gyermeki jogok védelmében.
- A gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formák megkeresése, a családokhoz juttatása.
- Az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységének összehangolása a gyermekek szükségleteivel.

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

1. Hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

*„Nem mindenkinek kötelező **hátrányos** helyzetűek segítését hivatásul vállalnia.*
*De mindenkinek kötelező tudomást vennie **hátrányos** helyzetű embertársainkról.*
Ez az első lépés a szolidaritás felé.”
Hajós András

Hátrányos helyzetű gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Hátrányos helyzetre utaló jelek

- Alacsony jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények, egészségtelen lakhatási feltételek.
- Alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség.
- Deviáns környezet szociális ártalmai (alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély).
- Család hiánya (állami gondoskodásból kivett gyermek, egyszülős család, elvált szülők).
- Beteg, vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.
- Fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavar.
- Egészségügyi probléma.
- Kisebbséghez tartozás.
- Szülők egymás közötti rossz kapcsolata.
- Különleges gondozásban való részvétel.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A hátrányos helyzetű gyermekek közül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - a gyermek hároméves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettségre utaló jelek

- Fizikai bántalmazás.
- A gyermek szexuális zaklatása.

- Szülői felügyelet hiánya.
- Elhanyagoló szülői magatartás.
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények.
- Pszichés bántalmazás.
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás.
- Indokolatlan hiányzás az óvodából.
- Minimális jövedelmi viszonyok.

Veszélyeztetett helyzetű gyermek

Veszélyeztetettség olyan – a gyermek, vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, értelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége

Célunk

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Az emberi értékeik, méltóságuk, egyediségük tiszteletben tartása.
- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Valósuljon meg minden gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése, egészséges felnevelkedése saját családi környezetében.
- Jellemezze nevelőmunkánkat a gyermekvédelmi és pedagógiai feladatok szoros kapcsolódása a gyermekek fejlődését hátráltató körülmények megszüntetésében.
- Legyen jellemző a nevelés légkörére a segítőkészség, humánum és megértés.
- Érvényesüljön az inkluzív pedagógiai szemlélet.
- Legyen biztosított a gyermekek képességéhez igazított nevelés, hogy minden gyermek eljusson fejlettségének optimális fokára.
- Valósuljon meg a bizalomra épülő kapcsolatrendszer az óvoda és a család között, működjön a családi nevelés támogatása.
- Legyen biztosított a gyermek testi, lelki, szociális jóléte.

A családi élet légköre, a szülők életvitele, gondolkodása és magatartása egy életre szóló nyomot hagy a gyermek személyiségében. Sajnos a családok egy része nem tud, vagy nem akar eleget tenni nevelési kötelezettségének. Ezért az óvoda kiegészítő szerepköre nem mindig elegendő. Sok esetben korrekcióra, kompenzációra, a nevelés különböző területein mutatkozó hiányosságok pótlására, a gyermeki jogok érvényesítésére is szükség van.
Az intézmény a szociális háló szerepét érvényesíti, a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat képviseli. Minden tagóvodában a gyermekvédelmi felelősök koordinálják az

óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét és tartják az intézményvezetővel, a társintézményekkel a kapcsolatot.

Az óvoda és az óvodavezető feladata

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése.
- Törvények, rendeletek naprakész ismerete, tájékoztatás.
- Az óvodai felvétel biztosítása az 3. életévét betöltő, valamint a HHH gyermekek számára.
- Kapcsolattartás, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekkel, személyekkel.
- Jelzőrendszer működtetése.
- Migráns gyermekek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességeik kibontakozhassanak, hiányzó képességeik fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, jelzése, a megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.
- Biztosítani a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Az integrált nevelést elősegíteni a gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A család tájékoztatása a különböző támogatási formákról.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- Kapcsolatát humánum, tapintat, segítőkészség, megértés és támaszadás jellemezze.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.

- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.

Gyermekvédelmi felelős feladata

- Koordinálja, segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét.
- Éves munkatervet készít, a feladatokat időrendben rögzíti, megjelöli a kapcsolattartás formáit.
- Az óvodapedagógusok közreműködésével felméri, összesíti a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket, majd nyilvántartásba veszi.
- Feljegyzést készít a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedésekről és azok eredményeiről.
- Kapcsolatot tart, együttműködik a gyermekvédelemmel foglalkozó személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszűntetése terén.
- Rendszeresen részt vesz a Családsegítő Szolgálat esetmegbeszélésein.
- Családlátogatás alkalmával megismeri a családi környezetet a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- A családokat tanácsokkal látja el, segélyezésre tesz javaslatot, megfelelő szakemberekhez irányítja szükség esetén.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres, vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi az illetékes települési önkormányzatnál. Szükség esetén javaslatot tesz természetbeni ellátás biztosítására.
- Gyermekbántalmazás, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szűntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- Ismerteti a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet, sajátos nevelési igény kritériumainak törvényi szintű megállapítását.
- Szükség szerint fogadóórát tart.
- Az ügyek intézéséről az óvoda vezetőjét, és az adott gyermek óvodapedagógusát folyamatosan tájékoztatja
- Nevelési év végén, illetve szükség esetén beszámol a gyermekvédelmi tevékenységről.
- Segíti a gyermekvédelemmel kapcsolatos intézmények szakembereinek munkáját.

A gyermekvédelmi kimutatás tartalma:

(különleges gondozásra, szociális és pedagógiai többletszolgáltatásra jogosultak)

- veszélyeztetett,
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű,
- csonka családban nevelkedő,
- sajátos nevelési igényű,
- speciális ellátásban részesülő (logopédiai, gyógytestnevelés, részképesség fejlesztés),
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,
- három, vagy többgyermekes családok,

- feltárt okok, intézkedések, szakvélemények, eredmények.

A feladatok ellátása érdekében kapcsolatot tartunk, együttműködünk

- Az óvoda védőnőjével, orvosával
- Polgármesteri Hivatal Gyámhivatalának ügyintézőivel
- Gyermekjóléti Szolgálattal
- Nevelési Tanácsadóval
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézményével
- Kisebbségi nevelés esetén a Kisebbségi Önkormányzattal
- Rendőrséggel

Ezek az intézmények az észlelő- és jelzőrendszer tagjai, akik kötelesek jelzéssel élni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, és megszűntetése érdekében.
Az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének alapja az abban résztvevők korrekt együttműködése. Az együttműködés alapját a rendszeres információcsere, a feladatmegosztás, a szakmai szabályok meghatározása, a kompetencia határok ismerete és elfogadása jelenti.

Sikerkritérium

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a tájékoztatást a támogatás lehetőségeiről, a segítséget, a jogosultság szerinti kedvezményt.
- A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal, elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Célunk

- A harmonikus, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek személyisége közötti különbözőség.
- A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése, hogy javuljon életminőségük, hogy a későbbiekben könnyebben be tudjanak illeszkedni a társadalomba.

Sajátos nevelési igényű gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkúlia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Az integrált nevelés, azaz az együttnevelés, - az illetékes Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének javaslata alapján - minden esetben egyéni fejlesztést igényel.
Az SNI gyermekek fogadása az alapító okiratban foglaltak figyelembevétele mellett történik.
Óvodánk részt vesz a szakvélemény alapján integrált nevelésre javasolt SNI gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben az adott óvoda a kijelölt intézmény.
Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük az SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.
Az SNI gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
A programban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés az SNI gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
A fejlesztés szervezeti kereteinek megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
Feladatunk az SNI gyermekek esetében a gyermekre jellemző sajátosság figyelembe vételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.
Az óvodapedagógus kulcsszereplő. Az, hogy milyen módon viszonyul az SNI gyermekhez és az őt nevelő családokhoz, meghatározó a nevelési folyamat eredményességében. Ahhoz, hogy a pedagógus segítséget tudjon nyújtani, nemcsak megfelelő kompetenciákkal kell rendelkeznie, hanem olyan elfogadó attitűddel kell bírnia, ami segíti a gyermekek fejlődését.
Az SNI gyermek inkluzív óvodai nevelésének sikere a másságot elfogadó környezet, a sérülés specifikus személyi, tárgyi feltételek megteremtésével szolgálja, elősegíti a harmonikus személyiségfejlődést.
A befogadó közösségben olyan érzelmi légkör kialakítására kell törekedni, amelyben természetes érték az ember, függetlenül teljesítményének színvonalától. A személyes példamutatás segít a másság elfogadásában, valamint a különbözőség tolerálásában.
A játék a legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására. Teret enged a személyiség egészének komplex fejlesztésére, biztosítja a gyermek beilleszkedését a befogadó csoport tagjai közé.
Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékosságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai, gyógypedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a Szakértői Bizottság szakvéleménye.
A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia.
Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).
A Szakértői Véleményben a Szakértői Bizottság meghatározza fejlesztés főbb területeit, ami alapján a gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervben írja le a fejlesztés menetét, ütemét, az integrációban részt vevő pedagógusok tapasztalatainak, észrevételeinek figyelembe vételével.
A gyógypedagógus tevékenysége kiterjed a nevelési folyamatban résztvevő pedagógusokkal, szülőkkel való kapcsolattartásra, tanácsadásra, segítségnyújtásra.

A fejlesztés legfontosabb területei

Ezek a feladatok nem csak a gyógypedagógiai, hanem az óvodai nevelés folyamatában is hangsúlyos szerepet töltenek be.

- Kognitív funkciók fejlesztése.
- A nagymozgások összerendezettségének javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- A kontaktusteremtési, együttműködési, kommunikációs készségek fejlesztése.
- Játéktevékenység fejlesztése.
- Szociális kompetenciák fejlesztése.

Az óvoda, az óvodapedagógus feladata

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben. Tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A gyermek megfigyelése, probléma esetén szülővel történő egyeztetés, javaslat szakszerű vizsgálatra.
- A szülők tájékoztatása az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról.

- Együttműködés a szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez.
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Kiemelt feladata az önállóságra nevelés, az önkiszolgálás megtanítása, a mindennapi életben, a gyakorlatban felhasználható tapasztalatok szereztetése
- A sajátos nevelési igényből eredő, hátrányt jelentő tényezők figyelembevételével az életkori sajátosságokhoz igazodó normák, szabályok megfelelő szinten történő elsajátíttatása.
- Ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása mellett sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.
- Tartózkodás a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől.
- Egy óvodán belül az arányos elosztás.
- Személyes kapcsolattartással a családi és óvodai nevelés összehangolása, amely biztosítja a gyermeknek a fejlődéséhez szükséges fokozott figyelmet és a következetes fejlesztést.
- Saját személyéből kiindulva, meglévő tapasztalatait, pszichikus sajátosságait figyelembe véve a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangjának megteremtése.
    - az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
    - fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg,
    - a gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
    - csak annyi segítséget adjon a gyermeknek, hogy tudjon önállóan cselekedni.
- Tárgyi feltételek biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen jár óvodába.
- A közösségben megtalálja helyét, társai elfogadják, nem kerül peremhelyzetbe.
- Örömmel vesz részt a tevékenységekben, a speciális foglalkozásokon.
- Az adottságaihoz mérten önálló.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Célunk

- A harmonikus, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek személyisége közötti különbözőség.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése, (továbbiakban BTM) gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése, hogy javuljon életminőségük, hogy a későbbiekben könnyebben be tudjanak illeszkedni a társadalomba.

Az óvoda, óvodapedagógus feladata

- Fejlesztési terv készítése (fejlődést nyomon követő dokumentáció).
- Együttműködés a fejlesztő pedagógussal, külső szakemberekkel.
- A fejlesztési terv megvalósítása a napi tevékenységekben.
- Szükséges eszközök biztosítása a gyermek számára.
- A pedagógiai asszisztens és dajka munkájának koordinálása.
- A szülők tájékoztatása.

Pedagógiai Szakszolgálat feladata

- Szükséges vizsgálatok elvégzése.
- Fejlesztési javaslatok tétele.
- Terápiák végzése.

Egészségügyi szakemberek/ védőnő, gyermekorvos/ feladata

- Problémák feltárása.
- Orvosi vizsgálatok elvégzése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen jár óvodába.
- A közösségben megtalálja helyét, társai elfogadják, nem kerül peremhelyzetbe.
- Örömmel vesz részt a tevékenységekben, a speciális foglalkozásokon.
- Az adottságaihoz mérten önálló.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

4. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célunk

- Valósuljon meg a kiemelt figyelmet igénylő, tehetség ígéretes gyermekek azonosítása, és gondozása az életkornak és az egyéni sajátosságoknak megfelelő módszerekkel és célirányos eszközökkel.
- Legyen jellemző, hogy a tehetséggondozás középpontjában a gyermek teljes személyiségének komplex fejlesztése álljon.
- A tehetséggondozásban legyen jellemző az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára és ez váljon a mindennapi nevelő munka részévé.

Az óvoda, óvodapedagógus feladata

- Inger gazdag, motiváló környezet kialakítása, kiteljesedést segítő légkör megteremtése ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- A tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kisérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- Szülői tapasztalatok vélemények figyelembe vétele.
- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása, és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A gyermek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése, a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján
- A tehetséggondozás is integrált keretekben történik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A közösségben megtalálja helyét, társai elfogadják, nem kerül peremhelyzetbe.
- Örömmel vesz részt a tevékenységekben, a speciális foglalkozásokon.
- Jól érzi magát az óvodában.

IX. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján, az óvodai csoportban használt kötelező nyomtatványok

Dokumentum	Naprakész vezetésért felelős	Ellenőrizheti
Óvodai csoportnapló	A csoportok óvodapedagógusai	Intézményvezető Intézményvezető helyettesek Tagintézmény vezetők Munkaközösség vezetők Köznevelési szakértők
Felvételi és mulasztási napló	A csoportok óvodapedagógusai	Intézményvezető Intézményvezető helyettesek Tagintézmény vezetők Munkaközösség vezetők Fenntartó Magyar Államkincstár Kormányhivatal
Egyéni fejlődést nyomon követő dokumentáció	A csoportok óvodapedagógusai	Intézményvezető Intézményvezető helyettesek Tagintézmény vezetők Munkaközösség vezetők Köznevelési szakértők

1. A tervezőmunka

1.1. A tervezés

Célunk

- A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
- Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.
- Legyen hatékony és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
- Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyerekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó értékközvetítés.
- Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda- visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
- Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.

- Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.

1.2. Az óvoda, óvodapedagógus feladatai

Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű cél meghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.
- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- A tervezés különböző szintjeinek megjelenése, időintervallum meghatározással.

A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése
- Az innováció, a projekt módszer, a komplexitás elemeinek, a kooperatív és más fejlesztő eljárások lehetőségeinek beépítése.
- A szervezeti formák (kötetlen, kötött), munkaformák (egyéni, mikro-csoportos, frontális) és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása, alkalmazása.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében

- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden érintett gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából

- Személyiségismeret és tudatosság a tervező munkában, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása.
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségtartalmak közvetítése.
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban, a kétszintű tervezésben.

1.3. A csoportnapló

Célunk

- hogy a csoportnapló szerkezeti és tartalmi felépítése biztosítsa, törvényi előírások és az intézményünk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását,

- működjön benne a tervezési folyamatok egymásra épülése, ugyanakkor a gyermekekhez, a pedagógusokhoz és a folyamat minden résztvevőjéhez igazodva biztosítsa a rugalmas alkalmazást,
- valósuljon meg a pedagógusok módszertani szabadságának, szakmai önállóságának lehetősége.

1.4. Felvételi és mulasztási napló

Célunk

- hogy naprakész pontos vezetésével a gyermekek óvodában tartózkodásának illetve hiányzásainak nyomon követése dokumentált legyen.
- **A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:**
  - az óvoda nevét, címét, OM azonosítóját, a nevelési évet és a csoport nevét,
  - a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosítóját, nevét, születési helyét, idejét,
  - állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát,
  - lakóhelyének, tartózkodási helyének címét,
  - anyja születéskori nevét,
  - apja, vagy törvényes képviselőjének a nevét,
  - felvétel időpontját,
  - az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
  - szülők elérhetőségét,
  - a megjegyzés rovatban kell feltüntetni a SNI gyermekek szakvéleményét kiállító bizottságának nevét, címét, a kiállítás időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok és a következő felülvizsgálat időpontjait,
  - óvodai jogviszony megszűnése esetén a gyermeket törölni a felvételi és mulasztási naplóból.

2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja

Célunk

- valósuljon meg a gyermek pillanatnyi fejlettségi szintjének, állapotának megismerése,
- legyen biztosított a gyermeki szükségletek megismeréséből, az óvodapedagógus megfigyeléseiből a vizsgálati eredmények elemzésével a fejlesztés irányvonala,
- mutasson képet arról, hogy a gyermek önmagához képest mely területen fejlett, hol van esetleg lemaradása,
- segítse a fejleszthető területek, a kimagasló képességek meghatározásával a tervezést, a legmegfelelőbb eljárások kiválasztását,
- a gyermek személyiségének, állapotának alapos ismeretével legyen biztosítva saját képessége szerinti, saját tempójának megfelelő magasabb fejlettségi szint elérése.

2.1. A fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetése (mérés)

- az anamnézis elkészítése,
- befogadási időszak végén az addigi tapasztalatok rögzítése, a fejlődést nyomon követő dokumentáció részeként,
- megfigyelésekkel a gyermeki személyiség képességterületeinek bemutatása,
- a megfigyelés során keletkezett eredmények rögzítése minden gyermeknél, az „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése" füzetbe, (tagintézményi kompetencia a dokumentum megválasztása)
- az eredmények ismeretében, a gyermek önmagához mért fejlettségi szintjének értékelése után, a nevelő-fejlesztő munka tudatos tervezése
- az egyéni fejlesztési tervben a fejleszthető terület meghatározása, a célirányos feladatok, tevékenységek, játékok tervezése, amelyek a hátránycsökkentés érdekében, vagy a kiemelkedő képességek miatt a gyermekek további fejlődését elősegítik,
- kizárólag azokra a képességterületekre tervezünk fejlesztést, amelyek konkrét feladatokat igényelnek,
- szükség esetén szakember segítségének bevonása az óvodapedagógus kompetencia-határainak ismeretében,
- a szülők rendszeres és megfelelő tájékoztatása gyermekük fejlettségével kapcsolatosan,
- a gyermekek fejlettségét bemutató dokumentáció bizalmas kezelése,

Mérési, megfigyelési folyamatok

Időszak Terület	Óvodába lépéskor	Befogadási időszak végén	3-7 éves korban, egy nevelési évben 2 alkalommal	5. életév betöltésekor, illetve előbb is amennyiben szükséges
Anamnézis: - megfigyelések - beszélgetések - családlátogatás lehetősége, tapasztalatai	X			
Befogadás tapasztalatai		X		
Képességterületek, kompetenciák fejlettségi mutatói (Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése) - fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek - érzelmi, akarati képességek - motoros képességek - testséma, énkép - értelmi képességek - anyanyelvi képességek			X	
Fejlettségmérő teszt elvégzése (Sindelar, DIFER) Alkalmazása tagóvodai kompetencia alapján				X

X. Felhasznált dokumentumok, irodalom

Az óvodai nevelés országos alapprogramja 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelete 1996
Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. Törvény

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

A Gárdonyi Óvoda Alapító Okirata

2/2005. (III. 1.) OM sz. rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

A fenntartói társulás óvodáinak megelőző Helyi Nevelési Programja:

II. sz. Napközi Otthonos Óvoda (Agárd, Ősz u. 12)

Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" program - adaptáció

Napsugár Óvoda, Kápolnásnyék
Környezeti nevelésre épülő komplex program - saját készítésű

3. sz. Óvoda Helyi Pedagógiai Programja, Agárd, Óvoda út 25

Mozgásfejlesztésen alapuló program - saját készítésű

A Dinnyési 4. sz. Napközi Otthonos Óvoda Nevelési Programja

Néphagyományőrző Óvodai Program - adaptáció

"Kitáruló Napraforgó" Zichyújfalu Napraforgó Óvoda Helyi Nevelési Programja

Játékba ágyazott tevékenységek program - saját készítésű

Napközi Otthonos Óvoda Vereb Helyi Nevelési Programja

Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" program - adaptáció

I. sz. Óvoda Nevelési Programja, Gárdony
Tevékenységközpontú nevelési program - saját készítésű

Kompetencia alapú óvodai programcsomag

Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Dunaújvárosi Óvoda Pedagógiai Programja

Forrai Katalin: Ének az óvodában! Zeneműkiadó, 1974.

Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.

Dr.Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Porkolábné Dr. Balogh Katalin — Dr. Páli Judit: Komplex prevenciós óvodai program

Mérei Ferenc — V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan /Gondolat Kiadó Bp. 1985.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte:

_____

Dátum

_____

Szülői Közösség

Elfogadta:

_____

Dátum

_____

Nevelőtestület

Jóváhagyta:

_____

Dátum

_____

Óvodavezető